

Datum
2023-05-10Instans
Lokalförjärningsnämnden

Lokalförjärningsnämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i , **tisdagen den 16 maj 2023 kl. 13:15**

Lokalförjärningsnämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Helene Sandberg
Lokalförjärningsnämndens Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Linn Palm, 033 357385 eller via e-post:
linn.palm@boras.se

Ärende

1. Upprop och val av justerande ledamot och dennes ersättare
Dnr 20576
2. Godkännande av föredragningslistan
Dnr 20577
3. Delegationsbeslut 2023-05-16
Dnr 2023-00003 1.1.3.0
4. Förvaltningen informerar 2023-05-16
Dnr 2023-00004 1.1.3.0
5. Rapport om byggprojekt 2023-05-16
Dnr 2023-00005 1.1.3.0
6. Ekonomiuppföljning Tertial 1 2023
Dnr 2023-00178 1.2.4.1
7. Boråsförslaget: Rusta upp kvarnen i Rydboholm
Dnr 2023-00001 1.1.3.1
8. Yttrande över Remiss: Program mot hedersrelaterat våld
Dnr 2023-00158 1.1.3.1
9. Hyresuppräknning 2024
Dnr 2023-00177 2.6.4.0
10. Återremiss Initiativärende från Moderaterna och Kristdemokraterna - Se över hyresavtal som riskerar att sägas upp samt särskilja förbrukningsavgifter
Dnr 2023-00060 1.1.3.1
11. Revisionsrapport - Delegationsbeslut i Borås Stad
Dnr 2023-00086 1.1.3.1
12. Revidering delegationsbestämmelser 2023
Dnr 2023-00181 1.1.3.0
13. Villkorsändring Simonsland Marketplace
Dnr 2023-00014 2.6.1.2

Linn Palm
Handläggare
033 35 73 85

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförsljningsnämnden
Dnr LFN 2023-00003 1.1.3.0

Delegationsbeslut 2023-05-16

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden beslutar att lägga redovisade delegationsbeslut till handlingarna.

Nämnden vill till delegationsärende Svar på samråd Tummarpskolan förtydliga vikten av att förse staden med funktionella, ändamålsenliga lokaler åt dess verksamheter med en kostnadseffektivitet över tid. Inom fastigheten anser också nämnden att yta för skolgård ska prioriteras och ha bra funktioner och kvaliteter. Nämnden anser att plankartan i samrådet inte ger uttryck för detta och anser att främst hus C ska rivas.

Ärendet i sin helhet

Redovisning av delegationsbeslut:

Anbudsöppning utbyte hiss Gula skolan

Anbudsöppning hissmodernisering Mariagården

Svar på samråd Tummarpskolan

Beslutsunderlag

1. Delegationsbeslut Anbudsöppning utbyte hiss Gula skolan
2. Delegationsbeslut Anbudsöppning hissmodernisering Mariagården
3. Delegationsbeslut Svar på Samråd Tummarpskolan

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Helena Johansson
Handläggare
033-35 73 27

Delegationsbeslut anbudsöppning utbyte av hiss Gula Skolan

Delegationsart

Delegationsbestämmelser 2023 ärende 5.4 anbud.

Beslut

Ordförande Helene Sandberg öppnar anbud i enlighet med gällande delegationsbestämmelser. Beslutet avser anbudsöppning utbyte av hiss Gula skolan.

Beslutsunderlag

Anbudningsöppningsprotokoll

Lokalförordningsnämnden

Helene Sandberg
Ordförande

Upphandling

Upphandling: Utbyte av hiss Gula Skolan	Referensnr: 23/10
Organisation: Borås kommun	Start annonsering: 2023-03-20
Avdelning: Lokalförvaltningsförvaltningen	Slut annonsering: 2023-04-12 23:59
Handläggare, telefon: Helena Johansson, +4633357327	Sista anbudsdag: 2023-04-12 23:59

Anbudsöppning

Anbudsöppningsdatum: 2023-04-13	Anbudsöppningsplats: Borås Stad, LFF	Antal inkomna anbud: 1
Anbudsöppnare: Helena Johansson Niclas Örn Alen Muftic	Faktiskt anbudsöppningsdatum: 2023-04-13	Antal elektroniskt inkomna anbud: 1

Anbudslämnare

Organisation:	Kontaktperson:	Kommentar:
R.C. Hisservice AB 5564610821 Ekonomi	Louise Mattsson 340480162 louise@rchiss.se	Datum: 2023-04-04 14:12

Helena Johansson
Handläggare
033-35 73 27

Delegationsbeslut anbudsöppning hissmodernisering Mariagården

Delegationsart

Delegationsbestämmelser 2023 ärende 5.4 anbud.

Beslut

Ordförande Helene Sandberg öppnar anbud i enlighet med gällande delegationsbestämmelser. Beslutet avser anbudsöppning hissmodernisering Mariagården.

Beslutsunderlag

Anbudsöppningsprotokoll

Lokalförsljningsnämnden

Helene Sandberg
Ordförande

Upphandling

Upphandling: Hissmodernisering Mariagården	Referensnr: 23/9
Organisation: Borås kommun	Start annonsering: 2023-03-20
Avdelning: Lokalförvaltningsförvaltningen	Slut annonsering: 2023-04-12 23:59
Handläggare, telefon: Helena Johansson, +4633357327	Sista anbudsdag: 2023-04-12 23:59

Anbudsöppning

Anbudsöppningsdatum: 2023-04-13	Anbudsöppningsplats: Borås Stad, LFF	Antal inkomna anbud: 1
Anbudsöppnare: Helena Johansson Niclas Örn Annie Flack	Faktiskt anbudsöppningsdatum: 2023-04-13	Antal elektroniskt inkomna anbud: 1

Anbudslämnare

Organisation:	Kontaktperson:	Kommentar:
R.C. Hisservice AB 5564610821 Ekonomi	Louise Mattsson 340480162 louise@rchiss.se	Datum: 2023-04-12 09:02

Richard Svanberg
Handläggare
033 35 73 33

Delegationsbeslut Svar på samråd Tummarpskolan

Delegationsart

LokalförSörjningsnämndens Delegationsbestämmelser 2023 ärende 2.5, yttrande.

Beslut

LokalförSörjningsförvaltningen beslutar i enlighet med gällande delegationsordning att tillstyrka den föreslagna detaljplanen

Sammanfattning

Planens syfte är att utöka byggrätten för att möjliggöra ut- och tillbyggnad av Tummarpskolan, samt byggnation av en ny fullstor idrottshall. På så sätt kan elevkapaciteten öka från en 2-parallellig F-3 skola till en 4-parallellig F-6 skola, där detaljplanen möjliggör för cirka 700 elever (BN 2021-2244).

Det är ett stort behov av att samla skolenheterna i Dalsjöfors. Kvartersmarken har utökats för att ge möjlighet till att både utöka skolbyggnaderna och att möta det större elevantalet med skolgård.

Inom den ”generella” byggrätten anger o₁ att taklutningen måste vara minst 27 grader, vilket inte är en lämplig egenskap för idrottshallen. Vidare är byggnadernas höjd reglerade med ’nockhöjd’, vilket istället önskas regleras med egenskapen ’byggnadshöjd’. I det fortsatta arbetet önskas ’E’ preciseras i läge inom kvartersmarken.

I n₁-området i kvarterets norra del står två träd som kommer att begränsa den tilltänka byggnadens placering. Tillbyggnaden planeras nära tomtgräns för att maximera skolgården, vilket ligger i målkonflikt med träden. Därav önskas dessa tas ned och kompenseras.

För befintliga byggnader anges a₅ även för underhållsarbeten, vilket inte ställer sig rimligt till bevarandekravet. Varför ska bygglov sökas för att exempelvis byta stuprör?

För hus B och C anges bevarande egenskaper som begränsar anpassningen av byggnaden till de tekniska krav som ställs på såväl byggnaden i stort och inomhusmiljön. För hus C, som i grunden är en privatbostad, finns små möjligheter att erhålla moderna ändamålsenliga undervisningslokaler.

Byggnaden ligger dessutom mitt på skolgården och skär av och begränsar dess användning

Beslutet expedieras till

1. Samhällsbyggnadsnämnden

Lokalförsörjningsnämnden

Richard Svanberg
Handläggare

Linn Palm
Handläggare
033 35 73 85

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförsljningsnämnden
Dnr LFN 2023-00005 1.1.3.0

Rapport om byggprojekt 2023-05-16

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden beslutar att lägga rapporten till handlingarna och översända densamma som information till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Rapport om byggprojekt redovisas återkommande vid Lokalförsljningsnämndens sammanträde.

Beslutsunderlag

1. Rapport om byggprojekt

Beslutet expedieras till

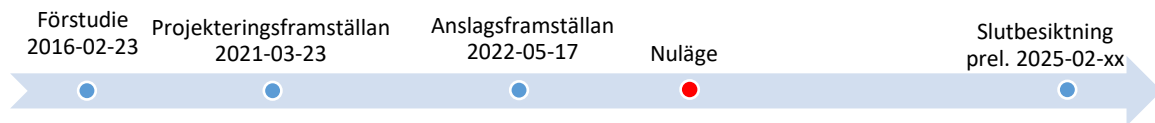
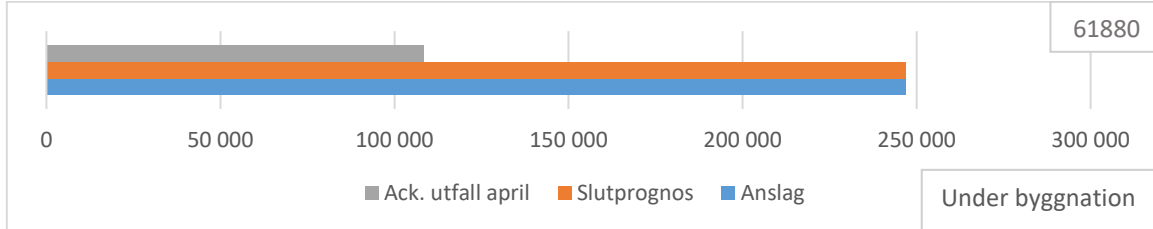
1. Kommunstyrelsen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

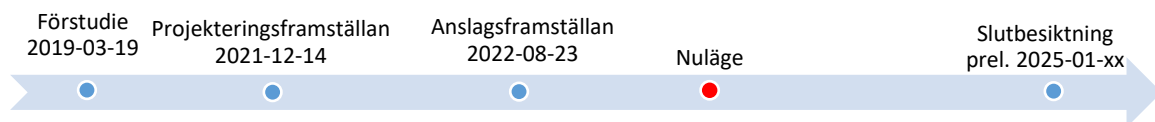
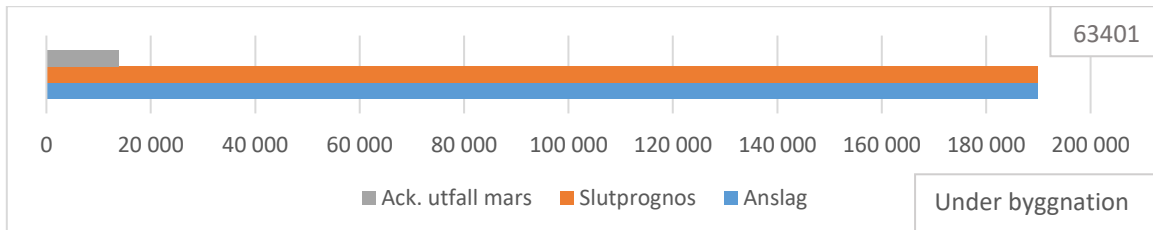
Särlaskolan ombyggnad 7-9

Till- och ombyggnation med utökning till ca 500 elever i årskurs 7-9. Stommen för hus E är nu klar och takarbeten pågår. Arbeten med tillbyggnationen av nytt trapphus mellan hus A och B pågår. Inredning och kompletteringar pågår i hus C och inflyttningen i denna del planeras. Injustering av installationerna pågår och besiktningar är bokade. Rumsbildningen i hus B börjar är i stort sett klart.

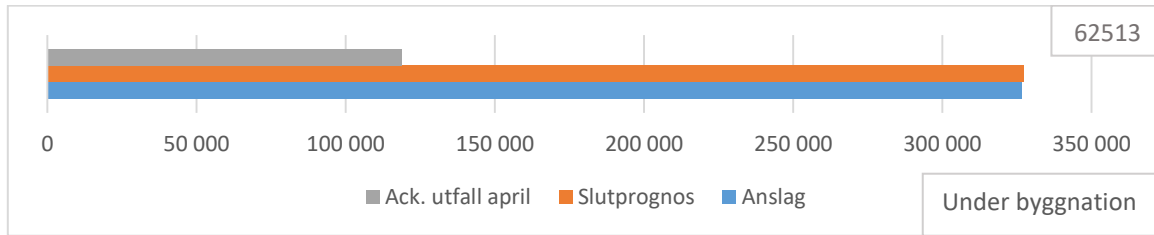
Kristinegränd vård- och omsorgsboende

Nybyggnad av vård- och omsorgsboende med 73 platser. Produktionsstart mars 2023 med färdigställande januari 2025. Startbesked för rivning av befintlig förskola är utfärdat samt grundläggningen för nya boendet. Just nu pågår markarbeten, sprängning, tungrivning av förskolan. Detaljprojekteringen pågår parallellt. Framtagande av bygghandlingar 20 april 2023.

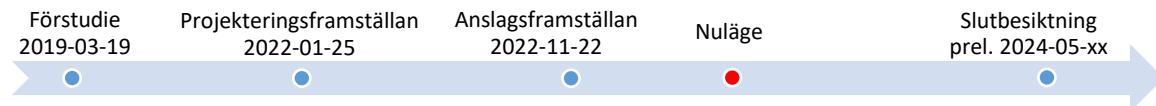
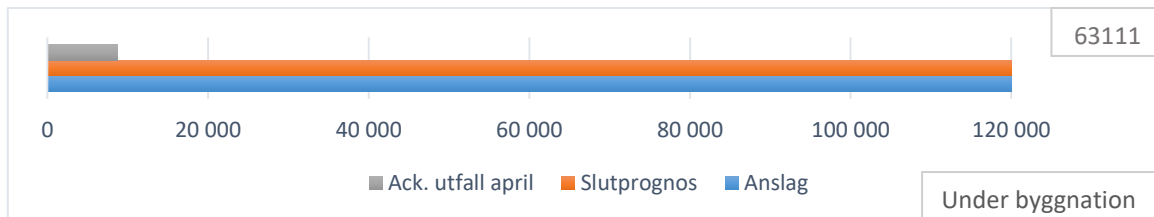
Fredriksborgskolan

Nybyggnad av F-9 skola inkl. grundsärskola och kommunikationsklass. Produktionsstart maj 2022 med färdigställande maj 2024. Smide och prefabmontage för väggar, plan 3 hus 1. Fönstermontage klart. Yttertaket klart. Färdigställande av yttervägg (lågdelar) för tätt hus.

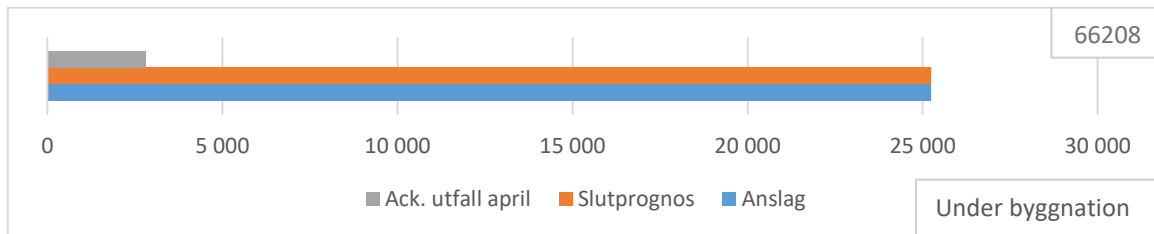
Ny ishall

Nybyggnad av ishall med två isytor på fastigheten Kilsund 4. Produktionsstart mars 2023 med färdigställande maj 2024. Byggproduktion pågår med markarbeten i form av schaktarbeten och ledningsarbeten. Detaljprojektering pågår för byggnad samt installationer.

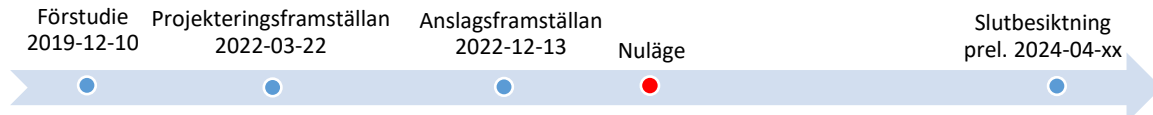
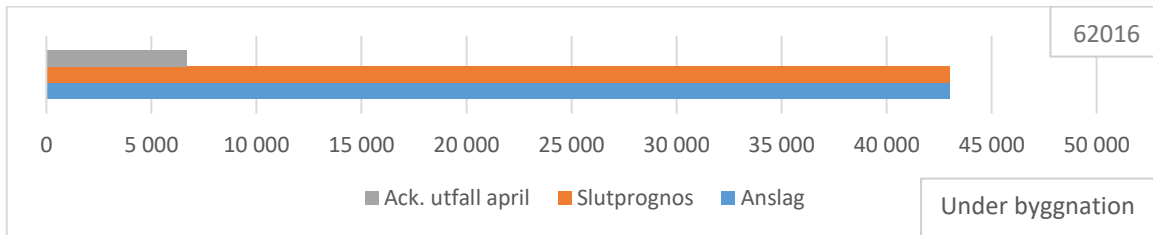
Rydsvägen LSS

Nybyggnad av 5 st lägenheter med inriktningen autism. Produktionsstart april 2023 med färdigställande april 2024. Markarbeten pågår med start grundläggning v.17.

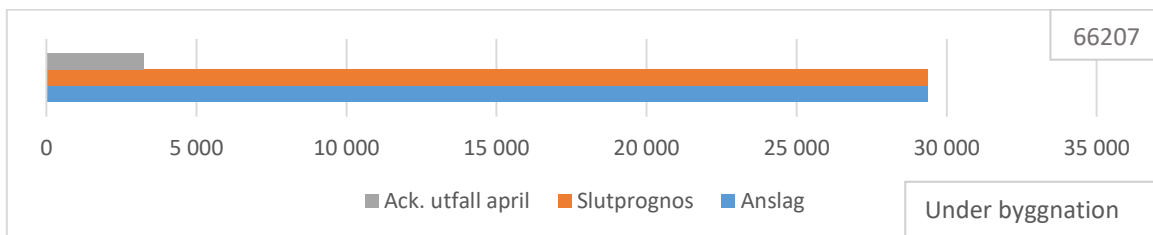
Vinkelvägens förskola (Äventyrets förskola)

Nybyggnation av förskola för 120 barn på Vinkelvägen i Sparsör. Produktionsstart april 2023 med preliminär färdigställande april 2024. Detaljprojektering pågår. Betongarbeten påbörjade.

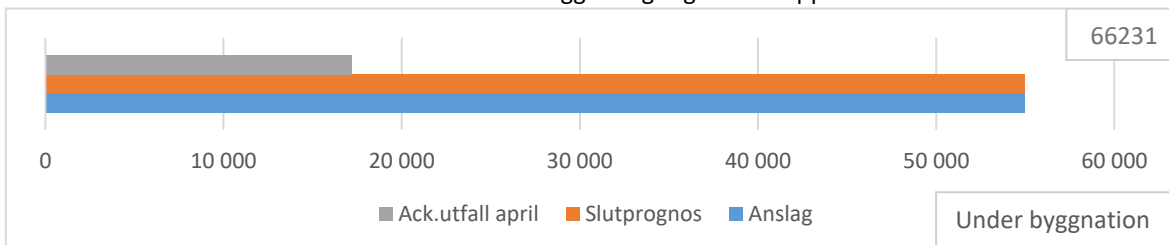
Björkbo LSS

Nybyggnad av 6 st. lägenheter med inriktning autism i Skalle, Fristad. Produktionsstart mars 2023 med färdigställande februari 2024. Markarbeten pågår.

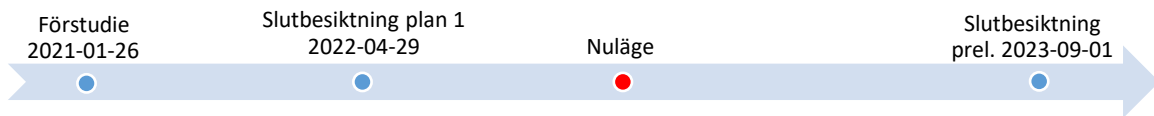
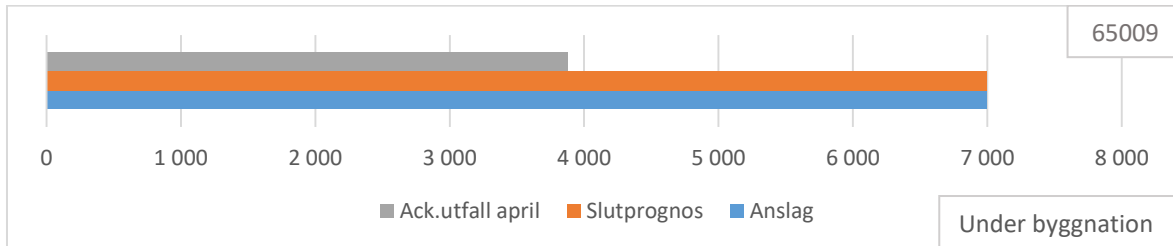
Johannelundsgatan Sol

Nybyggnad 20 lägenheter. Produktionsstart november 2022 med färdigställande januari 2024. Bärande stommar är resta. Tak förläggs i dagsläget för etapp 1 och 2.

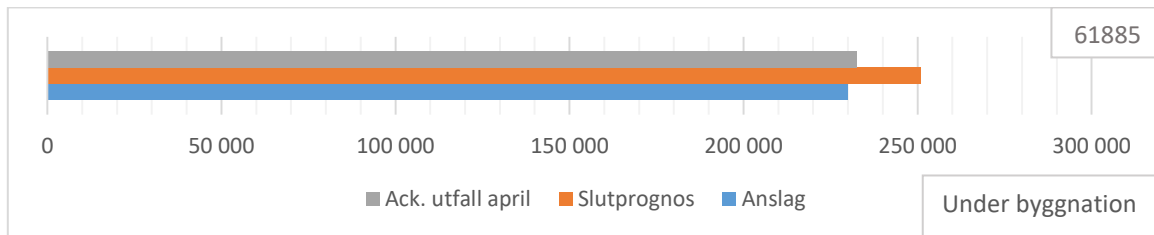
Bryggaregatan anpassning

Ombyggnation för att anpassa till Tågets verksamhet. Plan 1 är färdigställt. Produktion på plan 2 och 5 pågår. På plan 2 är rivning utförd och väggar för ny rumsbildning i princip klar. Rivning pågår på plan 5 och byggnation av nya väggar påbörjas inom kort.

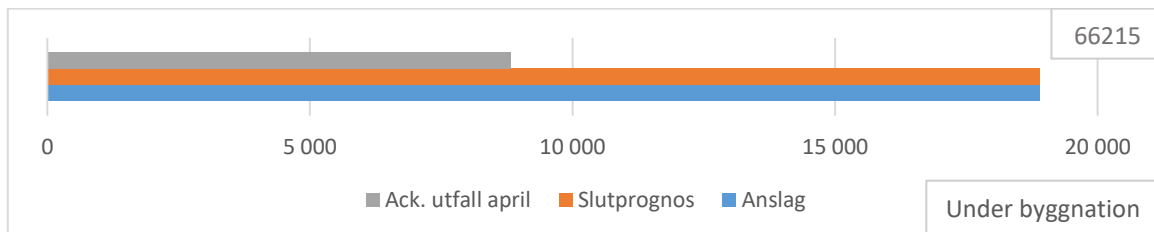
Myråsskolan om-/tillbyggnad

Utökad elevkapacitet till 4-parallell F-6. Byggstart februari 2021 med färdigställande sommaren 2023. Invändiga arbeten med målning, mattläggning och installationsarbeten pågår. SB juni 2023.

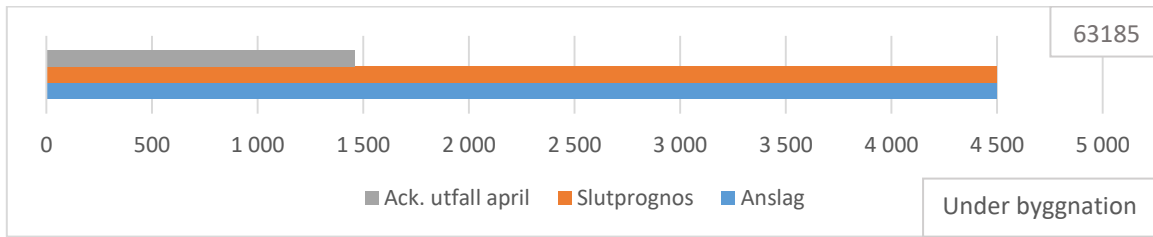
Skogslid ombyggnad

Ombyggnad av befintlig hyrd lokal till 5 st lägenheter för äldreboende inom LSS-boende samt till 6 st lägenheter korttidsboende SoL-boende. Produktionsstart februari 2023 med färdigställande juni 2023. Produktion pågår.

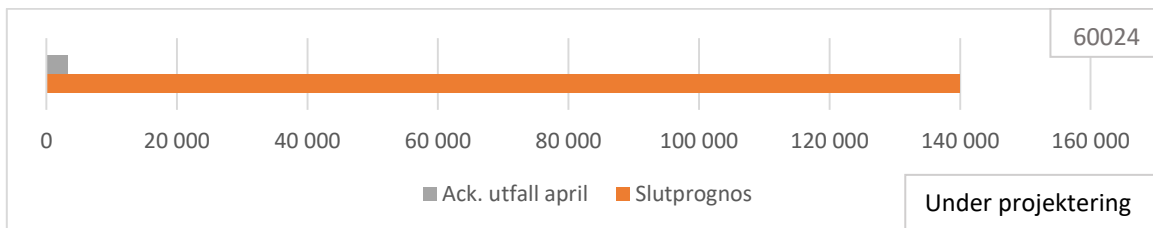
Brämhults IP tillbyggnad

Tillbyggnad av föreningslokalen för större möteslokal och kansli. Produktionsstart mars 2023 med färdigställande juni 2023. Rivning av befintliga väggar är klar. Gjutning klar. Stomme klar.

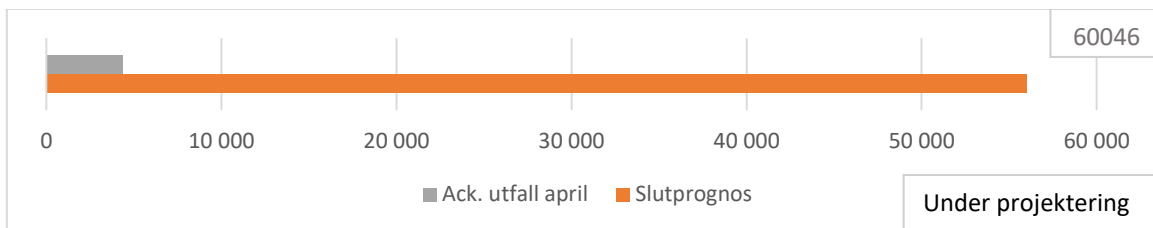
Bäckängsgymnasiet campus (fd Bäckängsgymnasiet utökad lokalbehov)

Om- och tillbyggnation av Bäckängsgymnasiet där kvarteret Nornan 1 samt befintliga Bäckängsgymnasiet ingår. Preliminär produktionsstart sommaren 2024. Omtag på projekteringen görs för att säkerställa lokalbehovet och projektomfattningen.

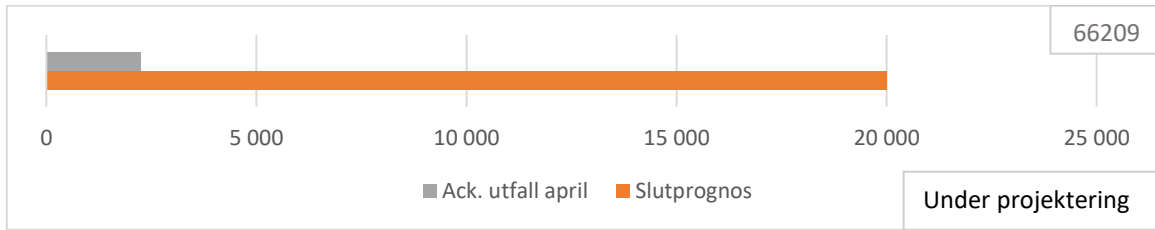
Sven Eriksongymnasiet utökade lokaler

Preliminär produktionsstart dc 2023 med färdigställande augusti 2025. Omtag ramprojektering pga. önskemål från storkök om anpassning. Publicering av FFU april 2023. Bygglovat är inskickat.

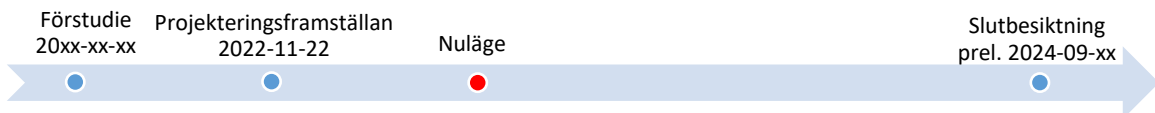
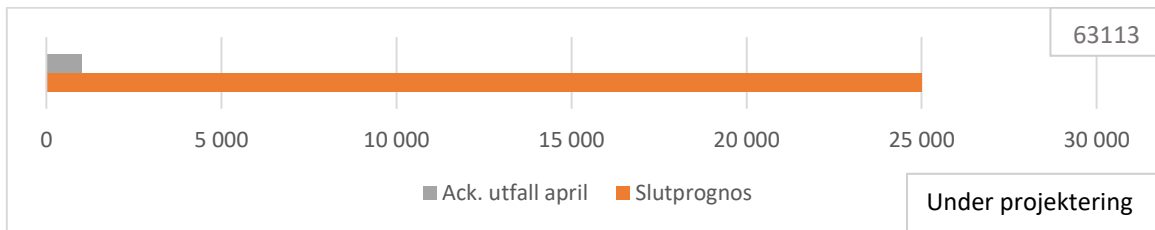
Åsahagsvägen LSS

Nybyggnad av 5 st. lägenheter inom LSS i Viskafors. Produktionsstart beroende på när detaljplanen kan antas, då den är överklagad. Byggnaden avses att utföras i suterräng. Detaljplanen är överklagad. Överklagan har avslagits av länsstyrelsen. Inväntar bygglov.

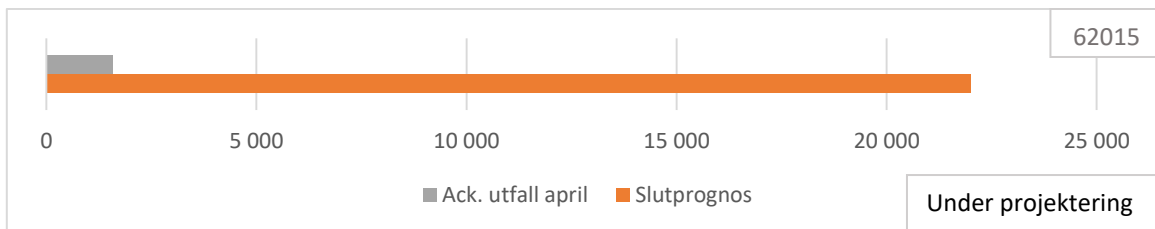
Boråshallen ombyggnad etapp 2 (tillgänglighet)

Modernisering av hallen, främst omkl. rum vid A-hallen. Fokus tillgänglighet och logistik. Preliminär produktionsstart maj 2024 med preliminärt färdigställande sep 2024. Projektering förberedd.

Badstrandsvägens förskola

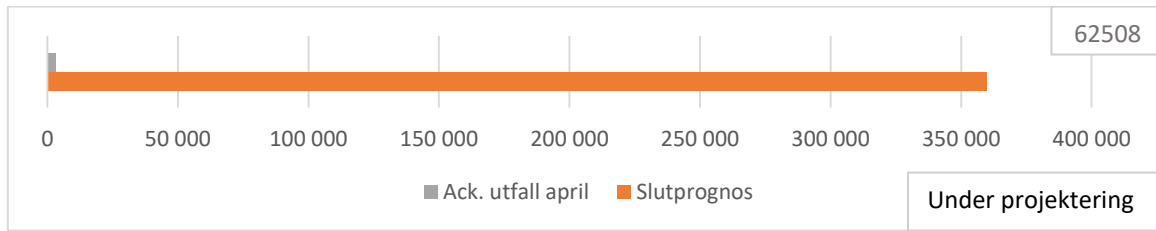
Nyproduktion förskola för 100 platser. Anpassningar av omgivande ytor ingår. Preliminär produktionsstart senhöst 2023 med preliminärt färdigställande mars 2025. Projektering pågår och beräknas bli färdig under maj 2023.

Erikslundskolan ombyggnad

Till- och ombyggnation av befintlig skola med utökning till ca 700 elever i årskurs F-9 och särskola. Preliminär produktionsstart juni 2024 med preliminärt färdigställande juni 2026. Projektering pågår.

Förstudier

Aplaredskolan, utökning förskola

Förstudie påbörjas: ---

Färdigställd förstudie: klar

Ny idrottshall Boda

Förstudie påbörjas: ---

Färdigställd förstudie: klar

Detaljplanarbete pågår. Granskning april 2023.

Gårda LSS

Förstudie påbörjas: maj 2022

Färdigställd förstudie: april 2023

Rivningsförbud gäller på fritidsbyggnaden som var tänkt att rivas för att kunna ge plats åt LSS-boendet. Omprövning av lokaliseringen.

Krokhallsberget

Förstudie påbörjas: ---

Färdigställd förstudie: klar

Tummarpskolan, om- och tillbyggnad

Förstudie påbörjas: april 2023

Färdigställd förstudie: augusti 2023

Detaljplanarbetet pågår. Samråd april 2023.

Dalsjöbadet om- och tillbyggnad

Förstudie påbörjas: april 2023

Färdigställd förstudie: juni 2023

Hässlegården utbyggnad kök

Förstudie påbörjas: mars 2023

Färdigställd förstudie: juni 2023

Hemmsgatan LSS (fd. Servicebostad LSS)

Förstudie påbörjas: prel. aug 2023

Färdigställd förstudie: nov 2023

Kronängsparken omklädningsbyggnad

Förstudie påbörjas: mars 2023

Färdigställd förstudie: juni 2023

Linn Palm
Handläggare
033 35 73 85

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförsörjningsnämnden
Dnr LFN 2023-00004 1.1.3.0

Förvaltningen informerar 2023-05-16

Lokalförsörjningsnämndens beslut

Lokalförsörjningsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna

Ärendet i sin helhet

Lokalförsörjningsförvaltningen informerar om:

- Fördjupande introduktion:
  - Ekonomiprocesserna
- Laddstolpar
- Driftoptimering

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförsljningsnämnden
Dnr LFN 2023-00178 1.2.4.1

Ekonomiuppföljning Tertial 1 2023

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden beslutar att godkänna ekonomiuppföljning tertial 1 2023 och översända densamma till Kommunstyrelsen

Ärendet i sin helhet

Lokalförsljningsnämnden har upprättat ekonomiuppföljning tertial 1 2023 som redovisar en prognos för helåret på ett underskott om 60,6 mnkr.

Beslutsunderlag

1. Lokalförsljningsnämndens ekonomiuppföljning tertial 1

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Tertial 1 2023

Lokalförsörjningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Grunduppdraget	3
2.1 Så här genomför/genomförde Nämnden sitt grunduppdrag.	3
2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget	4
2.3 Verksamhetsmått	5
2.4 Jämställdhetsperspektivet	5
3 Uppdrag som rapporteras till Kommunfullmäktige och Nämnd	6
3.1 Kommunfullmäktige	6
4 Intern kontroll	7
4.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, kvartal eller tertial.....	7
4.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning	9
5 Resurser	9
5.1 Nämndens verksamhet 1.....	9
6 Investeringar	15
6.1 Grundskola inklusive fritidshem och särskola.....	15
6.2 Förskola.....	17
6.3 Gymnasieskola, vuxenutbildning och frivillig särskola	17
6.4 Äldreomsorg	18
6.5 Lokaler för daglig verksamhet, arbetsförberedande åtgärder mm	18
6.6 LSS-boenden	18
6.7 Kultur och fritid	19
6.8 Kontor- och personallokaler.....	20
6.9 Individ- och familjeomsorg.....	20
6.10 Övriga lokaler	21
6.11 Mindre investeringar	21
6.12 Förhyrningar	22
7 Arbetsgivarpolitik	23
7.1 Indikatorer	23

1 Inledning

Fastighetsförvaltningen under de första månaderna har följt uppgjorda planer. Energieffektivisering har varit i fokus och ett stort antal projekt har påbörjats eller planerats. Avtalet om fastighetsförvaltning (AFF-avtal) med Servicenämnden visar redan att det finns goda möjligheter för såväl en ökad kvalitet som en högre kostnadseffektivitet. 120 underhållsprojekt har påbörjats sedan årsskiftet och totalt har 220 så kallade mindre projekt hanterats under perioden.

Omfånget av vissa planerade större investeringar kan komma att anpassas utifrån förändrade behov varvid nya startdatum blir aktuella.

Kostnadsutveckling - investeringar

Den utveckling vi har sett på byggmarknaden har visat samma tendenser som i början av året. Prisutvecklingen är något avstannande och brist på projekt i marknaden har kvarstått under perioden. Just nu är det en stor efterfrågan på stadens upphandlingar av större investeringar. Anbud inhämtas med eller utan indexreglering efter projektanpassade beslut.

Hur den fortsatta kostnadsutvecklingen ser ut är dock fortsatt svårbedömd. Enligt branschorganisationer och andra experter kan priserna stabiliseras men trots en avstannande prisutveckling på material fortsätter kostnader i byggbranschen att stiga enligt nya siffror från Statistiska centralbyrån. Den främsta orsaken till höjningen är inte längre höjda materialpriser utan ränteökningar.

Elpriser

Elpriserna under första kvartalet blev betydligt lägre än vad som förutsågs i december. Orsakerna är minskad elkonsumention, mildt väder och välfyllda gaslager i Europa. Elmarknaden är dock fortsatt väldigt instabil men nämndens bedömning är att det sannolikt blir ytterligare prissänkningar och att våra kostnader därmed kommer att minska ytterligare.

Lokalförvaltningsnämnden kommer fortsätta bevaka den relevanta marknaden för att, där det är möjligt, kunna anpassa verksamheten efter det aktuella läget.

2 Grunduppdraget

2.1 Så här genomför/genomförde Nämnden sitt grunduppdrag.

Lokalförvaltningsnämnden har till huvuduppdrag att svara för Borås Stads lokal- och anläggningsförvaltning. För att genomföra nämndens uppdrag krävs en strategisk lokalplanering för samtliga Borås Stads verksamheter. Genom nämndens lokal-planeringsprocess som genomförs i samarbete med övriga nämnder identifieras lokalbehov i ett mycket långsiktigt perspektiv. Planeringen omfattar inte bara större investeringar och inhyrningar utan också åtgärder för att bevara fastigheternas status och därmed öka livslängden.

Inom ramen för lokalresursplaneringen har nämnden under våren haft dialoger med de större verksamhetsnämndernas presidium. Dess dialoger är av stort värde och skapar en gemensam syn på det långsiktiga lokalbehovet ur ett strategiskt perspektiv. Förvaltningen har på samma sätt haft dialoger med förvaltningsledningar i respektive nämnd. I dessa har även mindre lokalfrågor som är föremål för åtgärder i ett närmare perspektiv diskuterats.

Nämnden har kontinuerligt arbetat med olika utvecklingsområden för att långsiktigt över tid skapa en budget i balans. I budget 2023 beslutades om fem utvecklingsområden där arbetet pågått under perioden.

1. Rätt hyra

En beräkning av framtida kostnader har genomförts vilket resulterat i att nämnden föreslår en uppräknig av hyrorna om fyra procent. En utveckling av rutinen kring inläggning av tillägghyror pågår. Arbetet med att utveckla vårt systemstöd, Vitec, pågår. Det är ett omfattande arbete där vi under perioden beslutat om vilka basuppgifter om fastigheterna som behöver ändras eller läggas till. Diskussionerna om rutinen: "Från framställan till beställning" har fortsatt. Om det är möjligt kommer det att ge oss en samlad bild av utförda/beställda tilläggsarbeten och därmed större säkerhet i budgetarbetet.

2. Investeringar

Ett arbete med att utveckla projektprocessen pågår. Denna är nödvändig då vi i högre grad arbetar enligt partneringmetoden. Löpande pågår också arbetet med:

- Produktionsanpassad design
- Hållbart byggande
- En bra arbetsplats
- Byggnader hållbara över tid

3. Underhållsplanering

Arbetet med att genomföra femåriga underhållsplaner för alla objekt pågår. Vi har också startat ett grundläggande analysarbete avseende särskilt viktiga objekt/områden i syfte att anpassa underhållsplaneringen till dessa.

4. Energi

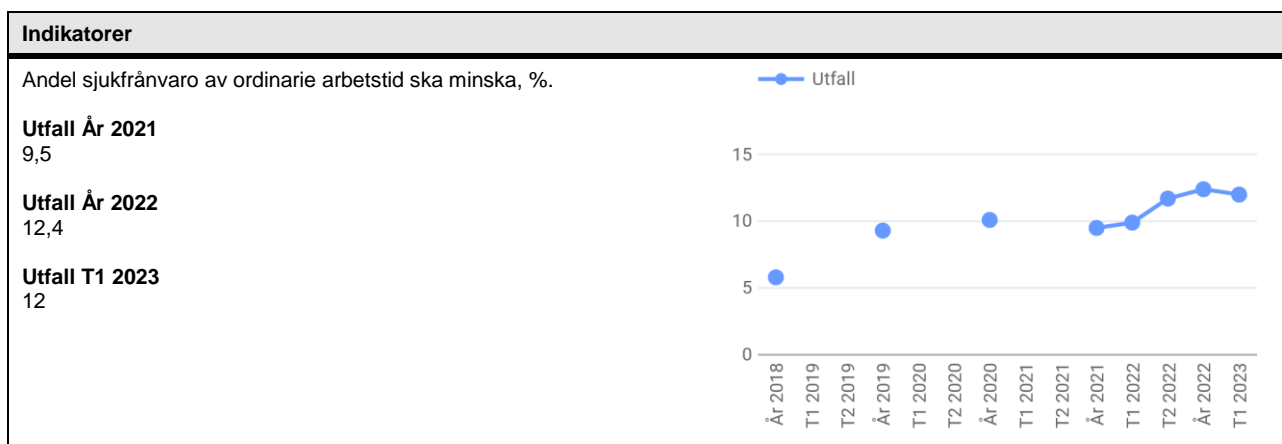
Nämnden påbörjat tjugo konsultuppdrag som stöd i arbetet med energioptimering. Åtta konsulter är anlitade och kommer att genomföra inventeringar, ta fram energiutredningar samt ge förslag på åtgärder. Detta arbete kommer att ge oss ett underlag för att planera åtgärder och insatser under de kommande åren. För aktuella projekt kommer konsulterna även vara behjälpliga med att ta fram upphandlingsunderlag.

Tre konsulter har anlitats för inventering av tak på byggnader i befintligt bestånd. Resultatet av inventeringen kommer sedan att ingå i nämndens långsiktiga plan för genomförande av samtliga projekt inom energieffektivisering.

5. Tillgänglighet

En workshop med presidier har bokats in i höst. Planering för utbildningsinsatsen för förvaltningarna har påbörjats.

2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget

2.3 Verksamhetsmått

2.3.1 Ägda fastigheter

2.3.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Utfall Apr 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Apr 2023
Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)	10	13	12	14

2.3.1.2 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmått	Utfall Apr 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Apr 2023
Antal uppsägningar (ej budget-mått)	1	3		1

Akkumulerat antal uppsägningar 2023 per april uppgår till tre uppsägningar.

2.3.2 Inhyrda fastigheter

2.3.2.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Utfall Apr 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Apr 2023
Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)	5	3	4	3

2.3.2.2 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmått	Utfall Apr 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Apr 2023
Antal uppsägningar (ej budget-mått)	0	9		5

Akkumulerat antal uppsägningar 2023 per april uppgår till sex uppsägningar.

2.4 Jämställdhetsperspektivet

Nämndens jämställdhetsarbete ingår i det löpande arbetsmiljöarbetet. 2021 års NMI-mätning gav inga indikationer på att övriga insatser behövs.

Enligt Lokalförsörjningsnämndens reglemente har nämnden till uppgift att erbjuda lokaler till stadens verksamheter. Nämndens verksamhet vänder sig således inte direkt till någon av målgrupperna som stadens program för jämställdhetsintegrering omfattar. Då Lokalförsörjningsnämnden inte fördelar några allmänna medel eller på annat sätt bedriver verksamhet utifrån könsfördelning är det nämndens uppfattning att budgeten därför är könsneutral.

3 Uppdrag som rapporteras till Kommunfullmäktige och Nämnd

3.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status T1 2023	Kommentar
Lokalförsörjningsnämnden ska göra en inventering och presentera ett förslag till hur Borås Stad kan öka takten när det gäller investeringar i energieffektivisering och sparåtgärder i ägda och hyrda fastigheter. Detta förslag ska utgöra ett underlag i arbetet med budget 2024.	◆ Delvis genomfört	<p>För att öka takten avseende energioptimeringsarbetet har nämnden påbörjat tjugo konsultuppdrag inom driftområdet som stöd i arbetet. Åtta konsulter är anlitade och kommer att genomföra inventeringar, ta fram energiutredningar samt ge förslag på åtgärder. Detta arbete kommer att ge oss ett underlag för att planera åtgärder och insatser under de kommande åren. För aktuella projekt kommer konsulterna även vara behjälpliga med att ta fram upphandlingsunderlag.</p> <p>Planen för 2024 är att fortsätta arbetet på samma sätt. Att anlita fler konsulter är inte hanterbart då det krävs en viss projektledning från medarbetarna på förvaltningen och det kräver också förmåga att omhänderta resultatet av utredningarna. En mer detaljerad plan för arbetet kommer att kunna presenteras i Tertial 2.</p> <p>I dagsläget bedömer vi att kostnaden för utredningarna ryms inom aktuell investeringsbudget.</p> <p>När det gäller inhyrda lokaler kommer nämnden, när det så är möjligt, att ta hänsyn till fastighetsägarens arbete avseende energioptimering samt lokalens förbrukning med tidigare hyresgäst.</p>

Uppdrag	Status T1 2023	Kommentar
Lokalförsörjningsnämnden ska öka takten i inventeringen av tak på byggnader i befintligt bestånd, för att avgöra vilka som är lämpliga för solceller, och presentera ett förslag till hur Borås Stad snabbare kan bygga ytterligare solcellsanläggningar.	◆ Delvis genomfört	Lokalförsörjningsnämnden har anlitat tre konsulter för inventering av tak på byggnader i befintligt bestånd. Resultatet av inventeringen kommer sedan att ingå i nämndens långsiktiga plan för genomförande av samtliga projekt inom energieffektivisering. En mer detaljerad plan för utbyggnaden kommer att kunna presenteras i Tertial 2.

4 Intern kontroll

4.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, kvartal eller tertial

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys	Åtgärd
Lokalförsörjningsnämndens prövande roll	Risk att fattade beslut av nämnden avseende avveckling av fastigheter inte blir godkända av KS.	Kontroll av att beslut i LFN godkänns av KS. Hitintills i år har ett ärende med nämndens begäran om rivning behandlats av Kommunstyrelsen. Ärendet avsåg ett bostadshus på fastigheten Torpa-Hestra 4:5. Kommunstyrelsen beslutade att aktuell fastighet ska rivas.	

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys	Åtgärd
Nytt internhyressystem	Risk för många mindre ytor i verksamheten Lediga disponibla ytor (Lokalbank).	<p>Kontroll av hur reglerna kring internhyressystemet har fungerat och om reglerna behöver revideras.</p> <p>För att mäta om reglerna för internhyressystemet fungerar används antalet uppsägningar och vilka ytor som över tid kvarstår som lediga och disponibla. Verksamhetsmått Antalet uppsägningar och Lediga disponibla ytor (KF-budget) följs löpande och redovisas vid varje nämndmöte.</p> <p>Under uppsägningstiden som i normalfallet är tre månader tas beslut om objektets kategorisering, dvs om det är uthyrningsbart eller inte, huruvida det finns matchande lokalbehov och om inte vilka åtgärder som är aktuella för lokalen i fråga.</p> <p>Antalet uppsägningar sedan årsskiftet är få till antalet. Förändringar av antalet lediga disponibla ytor är fortsatt relativt statistiskt medan de objekt som ingår varierar.</p>	
Lokalresursplanering	Risk för att den långsiktiga lokalplaneringen inte kan möta verksamhetens lokalbehov som planerat.	<p>Kontroll av att det inte finns hinder för genomförande av projekt (produktion/förhyrning)</p> <p>Av lokalresursplanen framgår vilka av verksamhetens behov som bedömts realiserbara och som innebär satsningar i form av investeringar och större förhyrningar.</p> <p>Processerna med att färdigställa projekten kan påverkas av ett antal olika parametrar som kan innebära tidsförskjutningar och/eller att beslut omprövas för att pröva alternativa lösningar för att realisera behoven.</p> <p>Brist på byggbar mark och lämpliga lokaler att förhyra är ett exempel på ett växande problem. Staden har i sin övergripande samhällsplanering allt mer vägt in behovet av samhällsviktiga lokaler. Inom Staden bedrivs ett löpande samarbete kring lokaliseringsfrågor.</p> <p>Beroende på vilka ekonomiska resurser som är tillgängliga påverkar även i vilken takt behov kan realiserats. En prioritering är nödvändig. Beroende på dimensionering finns även möjlighet till att behov kan tidigareläggas.</p> <p>Planerade projekt tenderar i högre grad än tidigare att påverkas av tidsförskjutningar p g a detaljplanearbete och ärenden rörande överklagande av bygglov. Ökade priser i byggbranschen påverkar projektbudgetar vilket medför en allt hårdare prioritering och strategiska val.</p>	

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys	Åtgärd
Drift och investeringar	Risk för oförutsägbara kostnader och utgifter	<p>Kontroll av budgetavvikelser</p> <p>Nämndens verksamhet följs löpande. Vid respektive nämndmöte informeras om aktuella verksamhetsfrågor, förändringar i beståndet såsom exempelvis pågående byggprojekt och förhyrningar likaså hur ekonomin har utvecklats och bedöms utvecklas.</p> <p>Det ekonomiska resultatet analyseras löpande.</p> <p>Omvärldsanalyser görs i budget och följs upp i tertial- och årsrapport.</p>	

4.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning

Arbetet med nämndens interna kontroll startar med att en riskanalys görs. Riskanalysen ska ge en kartläggning av nämndens största riskområden. Risker som bedöms inträffa med stor sannolikhet och samtidigt får allvarliga konsekvenser ska åtgärdas direkt.

Om nämnden i arbetet med riskanalysen har identifierat risker med en riskbedömning på 16, redovisas dessa risker tillsammans med åtgärder.

5 Resurser

5.1 Nämndens verksamhet 1

5.1.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Utfall jan-april 2022	Budget 2023	Budget jan-april 2023	Utfall jan-april 2023	Avvikelse jan-april 2023	Prognos-avvikelse
Statsbidrag	37	144	48	0	-48	0
Avgifter och övriga intäkter	308 567	1 007 190	335 730	327 916	-7 814	-13 600
Summa intäkter	308 604	1 007 334	335 778	327 916	-7 862	-13 600
Personal	-11 193	-48 168	-16 056	-13 397	2 659	-1 000
Lokaler	-194 682	-599 620	-199 874	-216 036	-16 162	-46 000
Material och tjänster	-46 100	-171 091	-57 030	-55 466	1 564	0
Kapitalkostnader	-67 155	-228 955	-76 318	-76 192	126	0
Summa kostnader	-319 130	-1 047 834	-349 278	-361 091	-11 813	-47 000
Buffert (endast i budget)		-400	-133	0	133	
Nettokostnad	-10 526	-40 900	-13 633	-33 175	-19 542	-60 600
Kommunbidrag	12 983	40 900	13 633	13 633		
Resultat jämfört med kommunbidrag	2 457	0	0	-19 542		-60 600
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat						
Godkända "öronmärkta" projekt						
Resultat jfr med tillgängliga medel	2 457			-19 542		-60 600
Ackumulerat resultat						

Resultatanalys

Resultat för Terial 1

Resultatet för perioden januari-april är ett underskott om 19,5 mnkr. Den negativa avvikelsen för tertialet beror huvudsakligen på lägre intäkter om 7,8 mnkr samt högre kostnader om 11,8 mnkr mot periodbudget.

Årsprognos

Prognos för helåret är ett underskott om 60,6 mnkr. Nedan förklaras prognosavvikelser per intäkt- och kostnadskategori.

Intäkter

Lägre intäkter avser till största delen omsorgsboendena som budgeteras som fullt utthyrd och omfattas av politiskt beslut om hyrestak. De minskade intäkterna som orsakas av hyrestaket finansieras genom kommunbidrag.

Personalkostnader

Personalkostnaderna förväntas vara 1 mnkr högre än budget. Det beror på högre konsultkostnader i år.

Lokalkostnader

Årsprognosen visar högre lokalkostnader om 46 mnkr som till största delen orsakas högre elkostnader, värmeavgifter, hyreskostnader och inflation.

5.1.1.1 Underhåll

Planerat underhåll som leder till en underhållsinvestering

I denna kategori ingår underhåll som genomförs för att upprätthålla fastigheternas standard eller åtgärder som måste genomföras efter myndighetsbeslut. Investeringskostnaden sprids ut över tid med avskrivningstider enligt komponentavskrivningsmodellen. Nämndens budget 2023 har en investeringsvolym avseende underhåll om 61 000 tkr i budget 2023. Ca 120 underhållprojekt har startats sedan årsskiftet.

Planerade projekt faller ut under olika delar av året. Antalet pågående projekt ökar i antal med tiden. Investeringsutgiften i början av året ligger därmed normalt mycket lägre än budget för perioden. Detta kommer på sikt att förändras i takt med att fler projekt startas upp. Prognos för 2023 är att budgeterade utgifter totalt sett kommer att tas i anspråk.

Avhjälpande underhåll

I denna kategori ingår avhjälpande av direkta fel i fastigheterna. Det vill säga reparationer av olika slag som måste utföras för att lokalen ska vara i användbart skick. Underhållsbehovet av detta slag är mycket svårt att prognostisera men bedömningen görs genom tidigare erfarenheter samt nyckeltal från branschen. Kostnader för avhjälpande underhåll belastar resultatet.

Nämnden har arbetat löpande med att undersöka möjligheten att minska kostnaderna för avhjälpande underhåll genom att i större omfattning samordna åtgärder och därmed kunna slå samman kostnader för att överföra dessa till investeringsprojekt.

Prognos för 2023 är ett underskott om 2 000 tkr där 1 500 tkr avser verksamhetsfastigheter.

5.1.1.2 Konsumtionsavgifter

I konsumtionsavgifter ingår:

1. Elavgifter
2. Nätavgifter
3. VA
4. Fjärrvärme

5. Fjärrkyla
6. Renhållning
7. Bränsle

Budget för konsumtionsavgifter i år uppgår till 142 mnkr. Budgeten består av följande:

- Elkostnader - 69,6 mnkr;
- VA kostnader - 14 mnkr;
- Fjärrvärme - 45,9 mnkr;
- Fjärrkyla - 1,2 mnkr;
- Renhållning 11,3 mnkr.

Prognos för konsumtionsavgifter är ett underskott om 34 mnkr mot budget och avser till största delen prognostiserat underskott om ca 30 mnkr för elkostnader. Underskottet prognostiseras framför allt uppstå inom Verksamhetsfastigheter.

5.1.2 Verksamhetsanalys

Verksamhetens kostnader och intäkter

Tkr	Utfall jan-april 2022	Budget 2023	Budget jan-april 2023	Utfall jan-april 2023	Avvikelse jan-april 2023	Prognos-avvikelse
Nämnd						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-335	-875	-292	-370	-78	0
Nettokostnad	-335	-875	-292	-370	-78	0
Administration						
Intäkt	17 840	57 221	19 074	18 772	-302	-300
Kostnad	-16 121	-57 221	-19 074	-17 236	1 838	-1 000
Nettokostnad	1 719	0	0	1 536	1 536	-1 300
Verksamhetsfastigheter						
Intäkt	248 803	810 629	270 210	266 967	-3 243	-2 000
Kostnad	-244 646	-809 374	-269 791	-282 202	-12 411	-49 600
Nettokostnad	4 157	1 255	419	-15 235	-15 654	-51 600
Omsorg LSS-fastigheter						
Intäkt	6 423	26 457	8 819	6 409	-2 410	-6 000
Kostnad	-11 299	-34 984	-11 661	-11 350	311	1 000
Nettokostnad	-4 876	-8 527	-2 842	-4 941	-2 099	-5 000
Omsorg SOL-fastigheter						
Intäkt	1 809	7 054	2 351	1 829	-522	-1 500
Kostnad	-2 273	-7 336	-2 445	-2 319	126	500
Nettokostnad	-464	-282	-94	-490	-396	-1 000
Omsorg ÄO-fastigheter						
Intäkt	18 377	59 253	19 751	18 712	-1 039	-3 000
Kostnad	-17 175	-51 740	-17 247	-17 487	-240	0
Nettokostnad	1 202	7 513	2 504	1 225	-1 279	-3 000
Externa hyresgäster - ej kommunal verksamhet						
Intäkt	6 311	18 513	6 171	6 767	596	700
Kostnad	-4 724	-16 442	-5 481	-5 464	17	600
Nettokostnad	1 587	2 071	690	1 303	613	1 300

Tkr	Utfall jan-april 2022	Budget 2023	Budget jan-april 2023	Utfall jan-april 2023	Avvikelse jan-april 2023	Prognos-avvikelse
Externa hyresgäster - Räddningstjänst (SÄRF)						
Intäkt	972	3 936	1 312	1 297	-15	0
Kostnad	-989	-4 016	-1 339	-1 405	-66	0
Nettokostnad	-17	-80	-27	-108	-81	0
Strategiskt ägande						
Intäkt	3 188	10 999	3 666	2 958	-708	-1 000
Kostnad	-4 445	-11 893	-3 964	-5 814	-1 850	-2 000
Nettokostnad	-1 257	-894	-298	-2 856	-2 558	-3 000
Kulturfastigheter						
Intäkt	178	413	138	149	11	0
Kostnad	-841	-504	-168	-166	2	0
Nettokostnad	-663	-91	-30	-17	13	0
Fastigheter annan						
Intäkt	4 713	14 729	4 910	4 680	-230	-500
Kostnad	-4 684	-15 119	-5 040	-4 940	100	300
Nettokostnad	29	-390	-130	-260	-130	-200
Fastigheter lediga disponibla ytor						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-4 830	-14 500	-4 833	-6 066	-1 233	0
Nettokostnad	-4 830	-14 500	-4 833	-6 066	-1 233	0
Fastigheter för avyttring - avtal						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-387	-500	-167	-88	79	0
Nettokostnad	-387	-500	-167	-88	79	0
Fastigheter för avyttring - försäljning						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-123	-500	-167	-129	38	0
Nettokostnad	-123	-500	-167	-129	38	0
Fastigheter för avyttring - rivning						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-332	-2 000	-667	-41	626	0
Nettokostnad	-332	-2 000	-667	-41	626	0
Fastigheter för åtgärd						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-776	-1 500	-500	-797	-297	0
Nettokostnad	-776	-1 500	-500	-797	-297	0
Fastigheter för evakuering						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-4 093	-15 000	-5 000	-3 043	1 957	3 000
Nettokostnad	-4 093	-15 000	-5 000	-3 043	1 957	3 000
Fastigheter sanering						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-51	-3 000	-1 000	-1 793	-793	0
Nettokostnad	-51	-3 000	-1 000	-1 793	-793	0

Tkr	Utfall jan-april 2022	Budget 2023	Budget jan-april 2023	Utfall jan-april 2023	Avvikelse jan-april 2023	Prognos-avvikelse
Servering						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-1 006	-3 200	-1 067	-1 005	62	200
Nettokostnad	-1 006	-3 200	-1 067	-1 005	62	200
Buffert						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	0	-400	-132	0	132	0
Nettokostnad	0	-400	-132	0	132	0
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						
Totalt						
Intäkt	308 614	1 009 204	336 402	328 540	-7 862	-13 600
Kostnad	-319 130	-1 050 104	-350 035	-361 715	-11 680	-47 000
Nettokostnad	-10 516	-40 900	-13 633	-33 175	-19 542	-60 600

5.1.2.1 Internhyressystemet

Internhyran för fastighetsobjekten delas in i två grupper efter hur de är fastställda, dels objekt med schablonhyra, dels objekt med årsvis omräkning d v s beräknad självkostnad.

Omräkningstalet för 2023 fastställdes av Kommunstyrelsen och uppgick till 2 procent. Hyran består av schablonhyra, finansiering av grundbelopp för Disponibla lediga ytor (lokalbank) om 1 % och ev. tilläggshyror.

Verksamhetsfastigheter

Resultat Tertial 1

Verksamheten visar på en negativ avvikelse om 15,7 mnkr mot periodbudget. Resultatet för första tertialet belastas främst av underskott på följande:

- Lägre interna intäkter - 2,8 mnkr,
- Högre hyreskostnader - 3,8 mnkr;
- Högre konsumtionsavgifter - 11,2 mnkr.
- **Totalt 17,8 mnkr**

Överskottet balanseras delvis med lägre driftkostnader +2,1 mnkr

Prognos för verksamheten

Det prognostiserade resultatet för Verksamhetsfastigheter är ett underskott om ca 51,6 mnkr.

Prognostiserad avvikelse om 30 mnkr på elkostnader och 14,6 mnkr på hyreskostnader mot budget bidrar mest till underskottet. Den negativa avvikelsen på elkostnader avser till största delen ägda objekt. Budget 2023 baseras huvudsakligen på kända faktorer samt interna och externa rekommendationer som gällde i mars 2022. Elpriserna under första kvartalet blev betydligt lägre än vad som förutsågs i december. Orsakerna är minskad elkonsument, milt väder och välfyllda gaslager i Europa.

Elmarknaden är dock fortsatt väldigt instabil men nämndens bedömning är att det sannolikt blir ytterligare prissänkningar och att våra kostnader därmed kommer att minska ytterligare.

Avvikelse på hyreskostnader avser främst inhyrda fastigheter och är en konsekvens av stor indexförändring från 365,89 till 384,04. Index används för uppräknig av budget för hyreskostnader och baseras på prognos enligt index för föregående år. Det nya indexet publicerades först i slutet av november 2022.

För prisökningar som har uppstått efter upprättad budget finns centralt avsatta pengar i Borås Stads budget.

Resterande prognostiserade underskott om ca 6 mnkr avser drifttjänster. Högre drifttjänstekostnader prognostiseras för utemiljökostnader och beredskap och är en följd av lägre budget avseende AFF avtal.

Verksamheten Administration

Prognos för verksamheten är en avvikelse om 1 mnkr. Detta avser högre prognostiserade konsultkostnader för året.

5.1.2.2 Kommunbidragsfinansierad verksamhet

Verksamheter som inte finansieras inom internhyressystemet utan av kommunbidrag är följande:

- Nämnd;
- Omsorgsboenden - SoL, LSS och Äldreomsorg;
- Strategiskt ägande;
- Kulturfastigheter;
- Fastigheter annan;
- Fastigheter för avyttring - rivning och försäljning;
- Fastigheter för evakuering;
- Fastigheter för åtgärd;
- Fastigheter för sanering;
- Servering

Verksamheten Evakuering

Verksamheten kommer enligt prognosen visa en positiv avvikelse mot årsbudget på grund av lägre evakueringskostnader för året.

Verksamheten Strategiskt ägande

Det prognostiserade resultatet för verksamheten är ett underskott om 3 mnkr. Det beror på lägre externa intäkter på ett av Wiskanias objekt och högre avhjälpande underhållskostnader för verksamheten i stort.

Verksamheten Fastigheter annan

Prognos för verksamheten är underskott om 0,2 mnkr. Detta beror på lägre externa intäkter om 0,5 mnkr på objektet Simonsland-Gula Zonen och lägre kostnader om 0,3 mnkr på objekt Simonsland-Protoco och Marketplace.

Verksamheter för omsorgsboenden - SoL, LSS och Äldreomsorg

En sammanlagd prognos för omsorgsboenden är ett underskott om -9 mnkr. Det beror till största del på lägre intäkter som budgeteras som fullt uthyrda och omfattas av politiskt beslut om hyrestak.

5.1.2.3 Externfinansierad verksamhet

Verksamheten består av fastigheter utan kommunal verksamhet men av strategisk betydelse för Borås

Stad, exempelvis Rådhuset. I verksamheten finns 19 fastigheter.

Budget för verksamheten har minskat med 1 605 tkr jämfört med förra året på grund av högre kostnader (765 tkr) och lägre intäkter (840 tkr). Högre kostnadsbudget är framför allt följd av investering i Saltemad och därmed högre kapitalkostnader.

I samband med Borås Djurpark och Camping AB:s övertagande av campingen genomfördes underhållsåtgärder. Kapitalkostnaden för dessa kvarstår och uppgår till 500 tkr varför nämnden äskar ett utökat nämndbidrag på motsvarande summa.

Verksamheten Externa hyresgäster - ej kommunal verksamhet

Prognos för verksamheten är ett överskott om 1,3 mnkr. Det beror på högre externa intäkter på 0,7 mnkr och lägre underhållskostnader på 0,6 mnkr. Högre intäkter avser främst objektet Gamla Erikslundskolan.

6 Investeringar

Sammanställning investeringsvolymer

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Avvikelse 2023	Totalprognos projektet
Grundskola inklusive fritidshem och särskola	1 565 211	358 963	123 770	235 193	1 641 088
Förskola	255 391	55 713	4 980	50 733	260 610
Gymnasieskola, vuxenutbildning och frivillig särskola	196 000	66 857	3 374	63 483	196 000
Äldreomsorg	190 000	87 107	5 538	81 569	190 000
Lokaler för daglig verksamhet, arbetsförberedande åtgärder mm	-	-	-	-	-
LSS-boenden	234 405	145 764	21 462	124 302	232 899
Kultur och fritid	157 500	105 224	6 375	98 849	161 500
Kontor- och personallokaler	-	-	-	-	-
Individ- och familjeomsorg	-	-	-	-	-
Övriga lokaler	34 600	3 438	262	3 176	36 242
Mindre investeringar		135 000	20 211	114 789	135 000
Summa	2 633 107	958 066	185 972	772 094	2 853 339

6.1 Grundskola inklusive fritidshem och särskola

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Särlaskolan ombyggnad	246 900	156 224	61 852	140 893	246 900	3
Myråsskolan om-/tillbyggnad	230 000	27 028	29 668	52 200	255 179	3
Byttorpskolan, om- och tillbyggnad	153 811	-	3 870	9 930	170 024	3
Erikslundskolan, om- och tillbyggnad	330 000	-	550	6 624	360 000	2
Tummarpskolan, om- och tillbyggnad	260 000	-	105	5 529	260 000	1
Fredrikborgskolan	326 500	173 210	27 724	177 341	330 985	3

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Gula skolan, ombyggnad av idrottshall	18 000	2 500	-	500	18 000	0
Asklandaskolan tillbyggnad	-	-	-	100	-	0
Trandaredskolan ombyggnad	-	-	-	100	-	0
Dalsjöskolan, anpassning 7-9	-	-	-	100	-	0
Sandgårdskolan ombyggnad	-	-	-	50	-	0
Sandaredskolan ombyggnad	-	-	-	50	-	0
Summa	1 565 211	358 962	123 769	393 417	1 641 088	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

Särlaskolan ombyggnad

Avvikelse pga. senarelagd produktionsstart då bygglovets blev överklagat.

Myråsskolan om-/tillbyggnad

Avvikelse pga. bl.a. på att projekteringskostnaderna har överstigit budget samt att komplikationer har uppstått i rivningen samt i produktionen. Fukt samt asbest har upptäckts i befintliga byggnader vilket har varit tvunget att åtgärdas. Extra beställningar för bättre funktion har även tillkommit under produktionen. Projektets genomförandetid har varit i en tidsperiod då det rått stora allmänna prisökningar i branschen generellt, vilket missgynnat projektets ekonomi.

Byttorpskolan, om- och tillbyggnad

Avvikelsen pga. dels mark-ÅTA (ändrings- och tilläggsarbeten) som orsakas av dåliga massor, omläggning av dagvatten och dräneringsåtgärder och dels felaktiga befintliga konstruktionsritningar och ökade bygglidningskostnader. Kostnader har även tillkommit då den befintliga skolbyggnaden varit i betydligt sämre skick än förväntat. Det är exempelvis ökande kostnader för rivningen, förstärkning av stomme och utbyte av tak.

Erikslundskolan, om- och tillbyggnad

Avvikelsen beror på att nedlagda kostnader härrör sig från förstudie och projektering.

Tummarpskolan, om- och tillbyggnad

Avvikelsen beror på att nedlagda kostnader härrör sig från förstudie och projektering.

Gula skolan, ombyggnad av idrottshall

Avvikelse pga. senarelagd produktionsstart.

Föranalyser kommer att startas under 2023 för Asklandaskolan tillbyggnad, Trandaredskolan ombyggnad, Dalsjöskolan, anpassning 7-9, Sandgårdskolan ombyggnad samt Sandaredskolan ombyggnad.

6.2 Förskola

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Stinebackens förskola	49 519	1 954	1 730	2 093	49 658	3
Strandvägens förskola	39 450	-	173	173	40 913	4
Badstrandsvägens förskola	56 500	5 967	952	2 737	56 500	2
Äventyrets förskola (fd. Vinkelvägens förskola)	62 922	44 175	1 958	45 678	62 922	3
Tokarpsberg förskola	35 000	-	6	6	35 000	1
Aplaredskolan, utökning förskola	12 000	-	55	1 250	12 000	1
Hässlegården utbyggnad kök	-	-	6	400	-	1
Utemiljö förskola	-	3 617	100	3 617	3 617	-
Summa	255 391	55 713	4 980	55 954	260 610	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

Badstrandsvägens förskola

Avvikelse pga. omtag av förstudien vilket har lett till senarelagd produktionsstart.

Aplaredskolan, utökning förskola

Avvikelse pga. att projekteringen kommer genomföras under 2023.

Hässlegården utbyggnad kök

Avvikelse pga. att förstudien kommer genomföras under 2023.

Utemiljö Förskola

Under tre år (2020-2022) fanns årligen 5 000 tkr avsatta till Utemiljö Förskola. Budget 2023 avser omdisponerade utgifter. Årets utgifter bedöms motsvara budget.

6.3 Gymnasieskola, vuxenutbildning och frivillig sarskola

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Bäckängsgymnasiet campus	140 000	32 752	1 030	5 464	140 000	2
Sven Erikssongymnasiet utökade lokaler	56 000	34 105	2 345	3 335	56 000	2
Summa	196 000	66 857	3 375	8 799	196 000	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

Bäckängsgymnasiet campus

Avvikelse pga. omtag av projektets omfattning.

Sven Erikssongymnasiet utökade lokaler

Avvikelse pga. utdragen projektering vilket gett senarelagd produktionsstart.

6.4 Äldreomsorg

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Kristinegränd vård- och omsorgsboende	190 000	87 107	5 538	87 653	190 000	3
Summa	190 000	87 107	5 538	87 653	190 000	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

6.5 Lokaler för daglig verksamhet, arbetsförberedande åtgärder mm

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Summa						

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

6.6 LSS-boenden

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Sörmarkslidens LSS	19 785	1 336	2 125	2 552	21 001	3

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Björkbo LSS	29 378	26 262	137	21 031	29 378	3
Rydsvägen LSS	25 242	21 582	495	16 916	25 242	3
Åsahagsvägens LSS	23 000	17 997	1 205	8 180	23 000	2
Skogslid ombyggnad	19 000	17 666	7 494	16 964	18 300	3
Gårda LSS	23 000	12 643	114	494	23 000	1
Hemmansgatan LSS (fd. Servicebostad LSS)	40 000	3 500	-	500	40 000	0
Johannelundsgatan SoL (Gruppbofastad SOL, A)	55 000	44 779	9 893	42 466	52 978	3
Summa	234 405	145 765	21 463	109 103	232 899	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

Sörmarskliden

Avvikelse pga. ökade ÄTA-kostnader än budgeterat.

Björkbo LSS

Avvikelse pga. omtag av byggnadens utformning efter SOF:s direktiv samt överklagat bygglov.

Rydsvägen LSS

Avvikelse pga. att produktionsstart är senarelagd då bygglovet överklagades, samt omprojektering av personalutrymmenas utformning.

Åsahagsvägens LSS

Avvikelse pga. att produktionsstart är senarelagd då detaljplanen blev överklagad vilket har lett till senarelagd produktionsstart.

Gårda LSS

Avvikelse då projektstarten är senarelagd pga. utdraget detaljplanearbete.

Hemmansgatan LSS (fd. Servicebostad LSS)

Avvikelse då projektstarten är senarelagd pga. osäkra omständigheter i detaljplanarbetet.

6.7 Kultur och fritid

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Ny isyta i Borås	120 000	71 613	5 289	88 980	124 000	3
Boråshallen ombyggnad etapp 2 (tillgänglighet)	25 000	24 457	457	1 438	25 000	2
Kronängsparkens omklädningsbyggnad	5 000	5 000	-	2 000	5 000	1
Dalsjöbadet om- och tillbyggnad	-	-	6	350	-	1
Ny idrottshall Boda	-	-	7	1 579	-	1

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Brämhults IP tillbyggnad	4 500	3 654	617	3 396	4 500	3
Kulturhuset, Konstmuséet entré ombyggnad	3 000	500	-	500	3 000	1
Ny idrottshall Sandared	-	-	-	100	-	0
Summa	157 500	105 224	6 376	98 343	161 500	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

Ny isyta Borås

Avvikelse pga. stark framdrift i produktionen.

Den totala avvikelsen beror på att den godkända utgiften ej innefattar förstudie och projektering, om totalt ca 4 000 tkr.

Boråshallen ombyggnad etapp 2 (tillgänglighet)

Projektet senarelagt pga. oklarheter i projektets omfattning.

Kronängsparkens omklädningsbyggnad

Avvikelse pga. anpassning till omställningen av Kronängsparken.

Ny idrottshall Boda

Avvikelse pga. att ett omtag av förstudien kommer genomföras under 2023.

Föranalys kommer att startas under 2023 för Ny idrottshall Sandared.

6.8 Kontor- och personallokaler

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Summa						

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

6.9 Individ- och familjeomsorg

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
--	----------------	-------------	-------------------	--------------	------------------------	----------------

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Summa						

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

6.10 Övriga lokaler

	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift april 2023	Prognos 2023	Totalprognos projektet	Projekt status
Fullmäktigesalen ombyggnation	13 600	103	27	115	13 612	3
Wiskania, yttre renovering	14 000	-	18	18	13 341	3
Bryggaregatan anpassning	7 000	3 334	217	5 624	9 289	3
Summa	34 600	3 437	262	5 757	36 242	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

Bryggaregatan anpassning

Entreprenaden görs etappvis. Etapp 1 är avslutad och utökad anslag har beviljats för etapp 2. Avvikelse pga. högt anbud för etapp 2.

6.11 Mindre investeringar

Tabell

	Budget 2023	Utgift april 2023	Avvikelse 2023	Prognos 2023
Brandsäkerhet myndighetskrav	8 000	3 328	4 672	10 000
Energibesparande åtgärder inkl. belysning	12 000	1 136	10 864	12 000
Solenergi	12 000	848	11 152	12 000
Tillgänglighetsanpassning	1 000	139	861	1 500
Hyresgästpassning exkl. GVUN	12 000	2 363	9 637	12 000
Hyresgästpassning GVUN	4 000	0	4 000	4 000
Hyresgästpassning externa fastigheter	1 000	29	971	1 000

	Budget 2023	Utgift april 2023	Avvikelse 2023	Prognos 2023
Säkerhetsinvesteringar	9 000	746	8 254	9 000
Underhållsinvesteringar	61 000	11 476	49 524	64 000
Miljöanpassningar	1 000	30	970	1 000
Fiberinstallationer	3 000	0	3 000	1 500
IT-investeringar	2 000	16	1 984	2 000
Moduletablering markåtgärder	4 000	100	3 900	2 000
Utemiljö förskola	0	0	0	0
Laddinfrastruktur	5 000	0	5 000	3 000
Summa	135 000	20 211	114 789	135 000

Analys

Nämndens budget 2023 har en investeringsvolym om totalt 135 000 tkr fördelat på fjorton olika investeringsåtgärder. Åtgärder för Underhållsinvesteringar uppgår till 61 000 tkr och står för 45 procent av utgiftsbudgeten för Mindre Investeringar.

Åtgärderna är ettåriga och är planerade att utföras inom perioden. I budget 2023 ingår inte några omdisponerade utgifter från föregående år.

Årets planering omfattar drygt 300 projekt merparten av dessa avser underhållsinvesteringar. Per Terial 1 hanteras en volym om 220 projekt varav 166 projekt har påbörjats sedan årsskiftet och resterande avser ej färdigställda projekt föregående år. Av de projekt som är nya för året står andelen projekt underhållsinvesteringar för 70 procent.

Planerade projekt faller ut under olika delar av året. Antalet pågående projekt ökar i antal med tiden. Investeringsutgiften i början av året ligger därmed normalt mycket lägre än budget för perioden. Detta kommer på sikt att förändras i takt med att fler projekt startas upp.

Prognos för 2023 är att budgeterade utgifter totalt sett kommer att tas i anspråk. Det finns dock avvikelser jämfört budget för de olika investeringsåtgärderna.

Brandsäkerhet och Myndighetskrav samt Underhållsinvesteringar

Avvikelserna för Brandsäkerhet och myndighetskrav samt Underhållsinvesteringar beror bl.a. på att planerade behov och ej avslutade projekt från föregående år överstiger budgeterad nivå.

Moduletableringar markåtgärder

Resultatet av lokalplaneringen visar på att det föreligger ett mindre behov av modullösningar hos verksamheten vilket bedöms ge en halvering av utgifterna jämfört budget.

Fiberinstallation

Behovet av fiberinstallation bedöms som mindre vilket bedöms ge en halvering av utgifterna jämfört budget.

Laddinfrastruktur

I likhet med föregående år bedöms den planerade utbyggnad av Stadens infrastruktur för uppladdning av elfordon inte att motsvara budgeterade utgifter.

6.12 Förhyrningar

Objekt	Årshyra, tkr	Avtalsperiod
Armbågavägen 3, för Vård- och äldrenämnden	3 025	2023-10-01--2033-09-30

Objekt	Årshyra, tkr	Avtalsperiod

Beskrivning

Hiresavtal som tillkommit utöver budget.

7 Arbetsgivarpolitik

Under året har två stycken rekryteringar påbörjats. Platsannonserna utökades till att innehålla en mycket mer omfattande beskrivning av det unika med att arbeta i en kommun. Vi tryckte särskilt på uppdraget att vara kostnadseffektiva för att pengar skall kunna användas i vård, skola och omsorg, det unika fastighetsbeståndet, miljöarbetet och avsaknaden av vinstintresse. Vi kan notera ett betydligt högre antal sökanden. Det finns även annat som påverkat, exempelvis marknaden, men flera av de sökande hänvisade just till att det särskilda uppdraget lockade.

Vi har under året fortsatt att ha samma möjlighet till distansarbete på fasta dagar när arbetet tillåter. Det har uppskattats då det skapar en tydlighet och att medarbetarna också är tillsammans på kontoret vilket underlättar samarbete och utveckling.

7.1 Indikatorer

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförslöjningsnämnden
Dnr LFN 2023-00001 1.1.3.1

Boråsförslöjaget: Rusta upp kvarnen i Rydboholm

Lokalförslöjningsnämndens beslut

Lokalförslöjningsnämnden avslår medborgarförslöjaget avseende upprustning av kvarnen i Rydboholm.

Ärendet i sin helhet

Lokalförslöjningsnämnden har mottagit medborgarförslöjaget om att rusta upp kvarnen i Rydboholm. Förslöjagsställaren har inkommit med förslöjaget att rusta upp byggnaden så att allmänheten kan använda denna för exempelvis möteslokal, utställningar, aktivitetslokal och liknande.

LFNs uppdrag är att tillgodose stadens förvaltningar med ändamålsenliga lokaler utifrån verksamheternas behov. Ingen av stadens förvaltningar har inkommit med något behov där Kvarnen är aktuell varför LFN inte planerar några åtgärder i nuläget. I dagsläget underhålls byggnaden utifrån ett bevarandeperspektiv. Inför sommaren planeras dock vissa åtgärder i utomhusmiljön.

Det skall tilläggas att ett iordningsställande skulle bli mycket omfattande och kostsamt. Läget och byggnadens standard kräver tillskapande av bland annat tillfartsväg och p-platser samt installation av el, värme och vatten i byggnaden.

I dialog med Fritid- och folkhälsoförvaltningen framkom att det finns en del samlingslokaler runt om i "Viskaforsbygden". De hyrs ut av olika parter, framförallt olika föreningar. Genom "Viskaforsbygdens orstråd" kan frågan om bra samlingslokaler drivas och där kan invånaren också få information om vilka lokaler som finns idag. Kvarnen i Rydboholm är geografiskt placerad på en otillgänglig plats vilket gör det svårt att bevaka rättighetsperspektivet i beslutet om att utveckla kvarnen till en samlingslokal.

I avstämning med Kulturförvaltningen framgår att Kvarnen finns med i stadens riktlinjer för historiska miljöer och att hela fabriksområdet i Rydboholm klassas som Riksintresse för kulturmiljövärden, av Riksantikvarieämbetet. Byggnaden är intressant och det finns på så vis ett värde att lyfta fram den. Men realiserbarheten i förslöjaget, att iordningsställa lokalen för allmänheten är en fråga för Lokalförslöjningsnämnden.

Beslutsunderlag

1. Boråsförslaget: Rusta upp kvarnen i Rydboholm

Beslutet expedieras till

1. borasforslaget@boras.se

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

BORÅSFÖRSLAGET

Rusta upp kvarnen i Rydboholm

En flera hundra år gammal kvarnbyggnad som står och förfaller. Det är sorgligt och beklagligt att inget görs åt den vackra byggnad. Vi har ingen lokal som allmänheten kan hyra, ingen fin plats för utställningar och vernissager, inget ställe för föreningar och sällskap att ha möten och aktiviteter. Kvarnen vore perfekt för dessa ändamål.

Inskickat den: 2022-09-27

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2023-00158 1.1.3.1

Yttrande över Remiss: Program mot hedersrelaterat våld

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden beslutar att tillstyrka remiss ”Program mot hedersrelaterat våld”

Sammanfattning

Det övergripande syftet med programmet är att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck genom utveckling och kvalitetssäkring av Borås Stads arbete. Detta ska göras genom att utveckla och kvalitetssäkra stadens arbete för att utsatta ska få det stöd och skydd som de behöver för att leva ett liv fritt från våld och förtryck.

Ärendet i sin helhet

Det övergripande syftet med programmet är att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck genom utveckling och kvalitetssäkring av Borås Stads arbete. Målet är att de personer som utsätts eller riskerar att bli utsatta ska få det stöd och skydd som de behöver för att leva ett liv som är fritt från våld och förtryck samt som är förenligt med svensk lagstiftning och de mänskliga rättigheterna. För att målet ska uppnås ska:

1. kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck stärkas bland alla yrkesverksamma i Borås Stad som arbetar på operativ och strategisk nivå med människor
2. denna kunskap användas för att ge förutsättningar för verksamheterna att identifiera, motverka och åtgärda hedersrelaterat våld och förtryck
3. samverkan mellan nämnder, förvaltningar och civilsamhälle stärkas för att kvalitetssäkra arbetet med hedersutsatta i Borås.

Verksamheternas uppdrag

Kommunstyrelsen, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden och Arbetslivsnämnden ska, med stöd av Individ- och familjeomsorgsnämnden, gemensamt bidra till att:

Öka kunskapen

De som arbetar på strategisk nivå med människor som kan vara utsatta för hedersvåld och de som inom ramen för sitt arbete möter människor som kan vara utsatta, ska utbildas i hedersrelaterat våld och förtryck.

Utbildningsinsatserna koordineras av Individ- och familjeomsorgsnämnden och anpassas utifrån verksamheternas behov för att identifiera, motverka och åtgärda hedersrelaterat våld och förtryck.

Arbeta rättighetsbaserat

En central del i att stärka Borås Stads arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck är att arbetet sker aktivt utifrån ett rättighetsperspektiv. Det innebär att allt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck ska utgå från de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

Öka tillgängligheten

Borås Stads kommunikationsarbete vad gäller hedersrelaterat våld och förtryck ska rikta sig till både utsatta och yrkesverksamma.

Uppföljning

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska följa upp programmet vartannat år.

Beslutsunderlag

1. Remiss: Program mot hedersrelaterat våld

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen, KS.diarium@boras.se

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Strategi

• **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Regler

REMISS!

Borås Stads

**Program mot
hedersrelaterat våld**

Borås Stads styrdokument

Planerande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum:

Dnr:

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För uppföljning ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och bolag

Dokumentet gäller till och med: 2027

Om globala målen

Globala målen är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen. Genom Globala målen för hållbar utveckling kan det här bli verklighet.

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål.

Inledning

Borås Stad använder regeringens definition av hedersrelaterat våld och förtryck formulerad i propositionen Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet (prop. 2019/20:131). Definitionen omfattar både begränsningen av främst flickors och kvinnors, men även pojkars och mäns, liv och påtryckningar och våld – allt i syfte att upprätthålla familjens kontroll över individen. Dessa handlingar är i sin tur kopplade till normer om dels våldsanvändning (våldsnormer), dels uppfattning om oskuld (oskuldsnormer) och de bygger på patriarkala eller heteronormativa föreställningar.

Utmärkande för det hedersrelaterade våldet och förtrycket är att det utförs kollektivt, ofta inom en familj eller en släkt. Den utsatta personens egna intressen och handlingar anses vara underordnade familjens eller släktens intressen, och personens relationer och sexualitet är en angelägenhet för hela familjen; om hans handlingar inte ligger i linje med normerna anses det påverka familjens anseende. Således innefattar hedersnormerna uppfattningar om att familjens rykte och anseende hänger nära samman med kyskhet och oskuld samt det faktiska eller påstådda beteendet i förhållande till dessa ideal, och de som försöker att bryta mot normerna kan råka ut för allvarliga handlingar av familjen eller släkten.

Utifrån en hederskontext är det ofta män som bestämmer, men även kvinnor kan utöva förtrycket. Det innebär att även pojkar och unga män kan vara utsatta för hot och olika former av kontroll samt äktenskapstvång. Pojkar förväntas dessutom i stor utsträckning bevaka och kontrollera sina kvinnliga släktingar. Således kan ett offer även ha rollen som förövare, beroende på kontexten. Begränsningarna kan innefatta allt från vilken klädsel man får ha på sig, vem man får umgås med och ens rörelsefrihet till att man inte får välja utbildning eller arbete, vem man får gifta sig med eller om man får begära skilsmässa.

Förtrycket kan få många konsekvenser, till exempel psykiska och somatiska besvär som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet. Barnnåtkenskap, tvångsäktenskap och könsstympling av kvinnor och flickor är också företeelser som är utmärkande för hedersrelaterat våld och förtryck, och hbtq-personer och personer med funktionsnedsättning anses vara särskilt utsatta inom hederskontexten.

Syfte och mål

Det övergripande syftet med programmet är att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck genom utveckling och kvalitetssäkring av Borås Stads arbete. Målet är att de personer som utsätts eller riskerar att bli utsatta ska få det stöd och skydd som de behöver för att leva ett liv som är fritt från våld och förtryck samt som är förenligt med svensk lagstiftning och de mänskliga rättigheterna. För att målet ska uppnås ska

1. kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck stärkas bland alla yrkesverksamma i Borås Stad som arbetar på operativ och strategisk nivå med människor
2. denna kunskap användas för att ge förutsättningar för verksamheterna att identifiera, motverka och åtgärda hedersrelaterat våld och förtryck
3. samverkan mellan nämnder, förvaltningar och civilsamhälle stärkas för att kvalitetssäkra arbetet med hedersutsatta i Borås.

Verksamheternas uppdrag

Det är centralt med god kännedom om det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttrycksätt samt dess underliggande mekanismer. Endast så kan man förhindra att personer utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Det förutsätter dock att verksamheter som kommer i kontakt med hedersutsatta har kompetens och kunskap i att motverka, identifiera och åtgärda dessa uttryck och att se till så att utsatta får stöd i sin situation. Till hjälp och stöd till Borås Stads verksamheter har handboken Våga fråga, tagits fram.

Kommunstyrelsen, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden och Arbetslivsnämnden ska, med stöd av Individ- och familjeomsorgsnämnden, gemensamt bidra till att:

- Öka kunskapen. De som arbetar på strategisk nivå med människor som kan vara utsatta för hedersvåld och de som inom ramen för sitt arbete möter människor som kan vara utsatta, ska utbildas i hedersrelaterat våld och förtryck. Utbildningsinsatserna koordineras av Individ- och familjeomsorgsnämnden och anpassas utifrån verksamheternas behov för att identifiera, motverka och åtgärda hedersrelaterat våld och förtryck.
- Arbeta rättighetsbaserat. En central del i att stärka Borås Stads arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck är att arbetet sker aktivt utifrån ett rättighetsperspektiv. Det innebär att allt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck ska utgå från de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.
- Öka tillgängligheten. Borås Stads kommunikationsarbete vad gäller hedersrelaterat våld och förtryck ska rikta sig till både utsatta och yrkesverksamma.

Uppföljning

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska följa upp programmet vartannat år.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförslörjningsnämnden
Dnr LFN 2023-00177 2.6.4.0

Hyresuppräkning 2024

Lokalförslörjningsnämndens beslut

Lokalförslörjningsnämnden beslutar att föreslå Kommunstyrelsen att hyreskostnaderna för 2024 ska räknas upp med 4,0 procent.

Ärendet i sin helhet

I internhyresreglerna från 2021 framgår det att Kommunstyrelsen beslutar årligen om det omräkningstal som ska tillämpas vid uppräkning av schablonhyran. Detta sker i samband med beslut om budgetramar för det kommande året. Motsvarande omräkningstal tillämpas även vid uppräkning av verksamhetsnämndernas lokalkostnader. Avsikten är att få en överensstämmelse mellan ramuppräkning och hyresuppräkning. Den årliga uppräkningen innebär att Lokalförslörjningsnämndens intäktssida läggs fast. Grundhyran för respektive lokalgrupp och hyresnivå ska utvärderas årligen av Lokalförslörjningsnämnden. Utöver årlig uppräkning kan en nivåförändring ske av särskilda skäl. T.ex. om de verkliga kostnaderna ökat väsentligt mer än schablonhyrans uppräkning på grund av nya objekt eller tilläggsarbeten. Det innebär att även det samlade över- eller underskottet för respektive lokalgrupp ska kunna följas över tid.

Efter analys och bedömning av framtida kostnader har Lokalförslörjningsnämnden beslutat att föreslå Kommunstyrelsen att besluta om en uppräkning av lokalkostnaderna om 4,0 procent för 2024.

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2023-00060 1.1.3.1

Skrivelse återremiss, Initiativärende från Moderaterna och Kristdemokraterna - Se över hyresavtal som riskerar att sägas upp samt särskilja förbrukningsavgifter

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden beslutar att :

- avslå initiativärendet
- avslå det alternativa förslaget.

Ärendet i sin helhet

Lokalförvaltningsnämnden beslutade att återremittera:

Initiativärende från Moderaterna och Kristdemokraterna – Se över hyresavtal som riskerar att sägas upp samt särskilja förbrukningsavgifter inklusive ett alternativt förslag.

I hyreskostnaden för fastigheter med ”Bedömd självkostnad” finns redan incitament för besparingar då hyran utgår från de faktiska kostnaderna.

En analys av möjligheten att särskilja förbrukningsavgifter från övrig hyra visar att det krävs en manuell hantering vid varje debiteringstillfälle. Detta skulle innebära en ökad administrativ belastning som inte kan omhändertas med nuvarande bemanning.

I en utveckling av fastighetssystemet är funktionen att separera olika kostnadslag utan manuell hantering en av flera ingående delar som eventuellt blir möjlig.

Beslutsunderlag

1. Initiativärende från Moderaterna och Kristdemokraterna
2. 2023-04-13 Alternativt förslag bifalla förbrukningsavgifter
3. Skrivelse initiativärende från Moderaterna och Kristdemokraterna.

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Från: Anna Christensen
Skickat: den 19 februari 2023 19:44
Till: Malin Grahmstad
Ämne: Initiativärende
Bifogade filer: Initiativärende 2023-02-21.pdf

Hej Malin!

Tacksam om nämnden får ta del av initiativärendet.

Med vänlig hälsning,

Anna Christensen

Skickat från min iPad

ALTERNATIVT FÖRSLAG – ärende ”svar på ärende se över hyresavtal som riskerar att sägas upp samt särskilja förbrukningsavgifter”

Lokalförbörjningsnämndens beslut:

Att särskilja förbrukningsavgifterna kommer att underlätta för förvaltningar och nämnder, genom att man kan se vilka de olika kostnaderna innefattar.

Då förslaget om att särskilja kostnaderna är tekniskt möjligt för fastigheter med ”bedömd självkostnad” föreslås att nämnden bifaller denna del i förslaget.

Moderaterna och kristdemokraterna i Lokalförbörjningsnämnden

Anna Christensen (M)

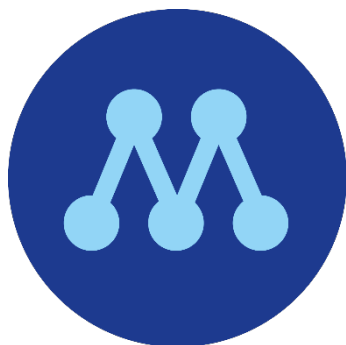
Annelie Jernberg (M)

Viola Orbelin (M)

Stefan Medin (M)

Jan Hallquist (KD)

Abdollah Fazeli Nejad (KD)

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2023-04-18

Instans
Lokalförsljningsnämnden
Dnr LFN 2023-00060 1.1.3.1

Initiativärende från Moderaterna och Kristdemokraterna - Se över hyresavtal som riskerar att sägas upp samt särskilja förbrukningsavgifter

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden beslutar att återremittera initiativärendet, med det alternativa förslaget, till Lokalförsljningsförvaltningen för beredning till nästa nämnd.

Ärendet i sin helhet

Lokalförsljningsnämnden har en löpande bevakning på de hyresavtal som riskerar att sägas upp då tidpunkten det är möjligt regleras i hyresavtalet. Nödvändiga tillägg/åtgärder som verksamheten efterfrågar och som regleras genom tilläggsavtal med fastighetsägaren tecknas på samma löptid som huvudavtalet. Tillägg som medför en investering för Lokalförsljningsnämnden skrivs av på motsvarande tid som huvudavtalets löptid. Om avtalet sägs upp i förtid kvarstår brukarnämndens betalningsansvar för de tilläggsarbeten som beställts.

Särskilja förbrukningsavgifterna

I internhyressystemet delas verksamhetsfastigheterna upp i två kategorier, de som finansieras genom schablonhyra och de som finansieras genom bedömd självkostnad. De flesta fastigheter ingår i schablonhyressystemet (förutbestämd kostnad per kvadratmeter) och en mindre del i kategorin bedömd självkostnad. Schablonhyra

För lokaler där hyreskostnaden utgår från en schablonhyra krävs en förändring av internhyressystemets regler för att kunna särskilja förbrukningsavgifterna från övrig hyra. Vid en sådan förändring krävs således även en förändrad schablonhyra för respektive lokalgrupp. I dagsläget finns verksamheternas incitament till besparingar genom att lokalgruppens totala kostnad ingår i det underlag som ligger till grund för kommande hyreshöjningar.

Bedömd självkostnad

I hyreskostnaden för fastigheter med ”Bedömd självkostnad” finns redan incitamentet för besparingar. Här är det möjligt att särskilja kostnaderna om det bedöms tillföra ett värde.

Särskilt värmetillägg

Jämfört med tidigare har marknaden svängt och fastighetsägarna kräver idag avtal baserade på så kallad kallhyra där konsumtionsavgifterna ligger utanför själva hyreskostnaden. Tidigare har dessa avgifter ingått i hyran. För äldre avtal som omförhandlas kan det därför innebära att villkoren i avtalet förändras. Förändringen innebär att nämnden har en större kontroll över sina kostnader då betalning sker efter den faktiska förbrukningen och därmed inte är föremål för någon förhandling.

Beslutsunderlag

1. Initiativärende från Moderaterna och Kristdemokraterna

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2023-00086 1.1.3.1

Svar på Revisionsrapport - Delegationsbeslut i Borås Stad

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden godkänner upprättat svar och översänder det till Stadsrevisionen.

Sammanfattning

Stadsrevisionen har granskat hanteringen av delegationsbeslut i Borås Stads nämnder. Granskningens huvudsakliga syfte är att granska om nämndernas hantering av delegationsbeslut är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Rapporten beskriver att majoriteten av nämnderna antagit en aktuell delegationsordning i vilket det framgår vem som får fatta beslut och vad delegaten får fatta beslut om.

Vissa granskade nämnder bör bl.a. klargöra tydligare i delegationsordningen huruvida besluten ska anmälas till nämnd eller inte.

Granskningen visar att ingen nämnd inom Borås Stad har dokumenterade rutiner för kännedom. Dessa ska tillse att det finns dokumenterade rutiner avseende hur förvaltningen ska göra delegationsordningen känd för beslutsfattare.

Flera av nämnderna kan även förbättra den interna kontrollen genom att uppmärksamma hanteringen delegationsbeslut i nämndens riskanalys inför upprättande av plan för intern kontroll under kommande år. En del av nämnderna bör även överväga att upprätta skriftliga rutiner när det gäller anmälan av delegationsbeslut och se över hur kunskapen om delegationsordningen kan öka i verksamheterna.

Ärendet i sin helhet

Stadsrevisionen har granskat hanteringen av delegationsbeslut i Borås Stads nämnder. Granskningens huvudsakliga syfte är att granska om nämndernas hantering av delegationsbeslut är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Stadsrevisionens har dock identifierat förbättrings- och utvecklingsområden för flera av nämnderna.

Rapporten beskriver att majoriteten av nämnderna antagit en aktuell delegationsordning i vilket det framgår vem som får fatta beslut och vad delegaten får fatta beslut om. Delegationsordningarna omfattar i de flesta fall information om och hur beslut ska anmälas till nämnden.

Vissa granskade nämnder bör bl.a. klargöra tydligare i delegationsordningen huruvida besluten ska anmälas till nämnd eller inte. Några nämnder bör förtydliga sin delegationsordning så det tydligt framgår om besluten är delegationsbeslut, om det är verkställighetsbeslut eller andra typer av beslut som inte behöver anmälas.

Granskningen visar att ingen nämnd inom Borås Stad har dokumenterade rutiner för kännedom. Dessa ska tillse att det finns dokumenterade rutiner avseende hur förvaltningen ska göra delegationsordningen känd för beslutsfattare. Det kan, enligt Stadsrevisionen, exempelvis handla om dokumenterade rutiner för regelbunden information till chefer, fasta mötespunkter osv.

Flera av nämnderna kan även förbättra den interna kontrollen genom att uppmärksamma hanteringen delegationsbeslut i nämndens riskanalys inför upprättande av plan för intern kontroll under kommande år. En del av nämnderna bör även överväga att upprätta skriftliga rutiner när det gäller anmälan av delegationsbeslut och se över hur kunskapen om delegationsordningen kan öka i verksamheterna.

Lokalförsörjningsnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden angett att alla delegerade beslut skall anmälas i delegationsordningen.

Förvaltningen har ingen dokumenterad rutin avseende processen för anmälan av delegationsbeslut. Delegationsbeslut finns dock med på listan över ärenden till nämnden som ledningsmötet går igenom före nämndsmöten.

Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen utöver introduktionen av nya medarbetare samt information vid revideringar.

Förvaltningen genomför inga kontroller för att säkerställa att delegationsordningen följs av beslutsfattare inom förvaltningen eller för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 13 december 2022. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt, i de flesta fall, hur beslutet ska anmälas.

Det saknas beskrivning om hur beslut ska anmälas för ett antal beslut i delegationsordningen vilket lämnar det åt beslutsfattare att tolka hur eller om beslutet behöver anmälas till nämnd.

Granskningen visar att endast åtta av 18 nämnder har beaktat risken med hanteringen av delegationsbeslut i nämndens riskanalys för 2022. I dessa

riskanalyser har dock riskbedömningen varit sådan att risken inte tagits med i den interna kontrollplanen. Stadsrevisionens bedömning är, med utgångspunkt i granskningsresultaten, att bland annat Lokalförsörjningsnämnden, bör förbättra den interna kontrollen genom att uppmärksamma hanteringen av delegationsbeslut i nämndens riskanalys.

Granskningen visar att delegationsordningarna för bland annat Lokalförsörjningsnämnden, innehåller beslut som troligen faller under verkställighet, beslut som inte ska/får delegeras och/eller beslut som fattas med stöd av viss speciallagstiftning. Nämnderna bör enligt Stadsrevisionens bedömning förtydliga sin delegationsordning så det tydligt framgår om beslut är delegerade, kategoriseras som verkställighet eller hänför sig till viss speciallagstiftning som inte behöver anmälas.

Åtgärder:

Lokalförsörjningsnämnden ska i kommande revidering av Delegationsbestämmelser 2023 ta fram skriftliga rutiner för när det gäller anmälan av delegationsbeslut. Dessa rutiner säkerställer att alla delegationsbeslut anmäls till nämnden, delegationsordningen blir känd för chefer och medarbetare samt att alla beslut följs upp.

Dessutom ska Lokalförsörjningsförvaltningen genomföra utbildning för chefer för att säkerställa att kunskapen om delegationsbestämmelserna ska finnas i verksamheten.

Risken kring delegationsbeslut har inte tidigare identifierats i Lokalförsörjningsnämndens riskanalys. Risken kommer att uppmärksammas i samband med nämndens arbete med riskanalysen för 2023, för ställningstagande.

Gällande de beslut som Stadsrevisionen anser troligen faller under verkställighet, kommer Lokalförsörjningsnämnden kontrollera samtliga delegationsbeslut vid kommande revidering för att säkra att information om verkställighetsbeslut och andra typer av beslut, som inte behöver anmälas, tydliggörs i delegationsbestämmelsernas anvisningar.

Beslutsunderlag

1. Revisionsrapport – Delegationsbeslut i Borås Stad

Beslutet expedieras till

1. Stadsrevisionen, SRE.diarium@boras.se

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Delegationsbeslut i Borås Stad

Stadsrevisionen. Borås

Rapport

Samuel Kaufman
Andreas Ekelund

20
23

Innehållsförteckning

1 PROJEKTBESKRIVNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställning	4
1.3 Avgränsningar	4
1.4 Revisionskriterier	4
1.5 Resurser/granskningsansvariga	4
1.6 Metod	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 Utgångspunkter och definitioner	5
2.2 Delegationsordningar och rutiner hos Borås Stads nämnder	7
2.2.1 Arbetslivsnämnden	7
2.2.2 Fritids- och folkhälsonämnden	7
2.2.3 Förskolenämnden	8
2.2.4 Grundskolenämnden	8
2.2.5 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	9
2.2.6 Individ- och familjeomsorgsnämnden	9
2.2.7 Kommunstyrelsen	9
2.2.8 Krisledningsnämnden	10
2.2.9 Kulturnämnden	10
2.2.10 Lokalförsörjningsnämnden	10
2.2.11 Miljö- och konsumentnämnden	11
2.2.12 Samhällsbyggnadsnämnden	11
2.2.13 Servicenämnden	11
2.2.14 Sociala omsorgsnämnden	12
2.2.15 Tekniska nämnden	12
2.2.16 Valnämnden	12
2.2.17 Vård- och äldrenämnden	13
2.2.18 Överförmyndarnämnden	13
2.2.19 Verksamhetssystem	14
2.2.20 Sammanfattning	15
3 STADSREVISIONENS BEDÖMNINGAR	17
4 KÄLLFÖRTECKNING	19
BILAGA 1. ENKÄT – DELEGATIONSBeslut i Borås Stad	22

1 Projektbeskrivning

1.1 Bakgrund

Frågor om kommunal delegation beskrivs på flera ställen i kommunallagen (KL). Grundläggande är att kommunfullmäktige, enligt 5 kap. 2 § KL, får uppdra en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Enligt 6 kap 37-38 §§ KL får nämnder i sin tur uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta enligt 7 kap. 5–8 §§ KL. Dock får enligt 6 kap. 38§ KL beslutanderätt inte delegeras när det gäller:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Bakgrunden till förbudet är att man velat markera att nämnden måste ha kvar ett övergripande ansvar för hela verksamheten och därför inte ska kunna delegera dessa för verksamheten särskilt viktiga frågor. Enligt 7 kap. 8 § KL ska nämnden besluta om i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 5 och 6 §§ ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. KL.

Stadsrevisionen granskade under 2020 beslutsgången i två ärenden som var aktuella i två av stadens nämnder. Granskningarna visade bl.a. att nämnderna behövde säkerställa att beslut fattas på ett behörigt sätt när det gäller verksamhetens inriktning, omfattning eller kvalitet.

1.2 Syfte och frågeställning

Granskningens syfte är att granska att nämndernas hantering av delegationsbeslut är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Huvudsakliga frågeställningar är:

- Har nämnden antagit en aktuell delegationsordning?
- Har nämnden fastställt vilka delegationsärenden som ska rapporteras till nämnden?
- Har nämnden en rutin för tillkännagivanden av delegationsbeslut som inte ska anmälas till nämnden?
- Är Kommunstyrelsen och nämndernas delegationsbestämmelser tydligt utformade och i enlighet med kommunallagens krav?
  - Är delegationsordningarna tydliga vad avser vem som får fatta beslut?
  - Är delegationsordningarna tydliga vad delegaten får fatta beslut om?
  - Är delegationsordningarna tydliga avseende hur besluten skall anmälas?
- Fattas delegationsbeslut i styrelse/nämnd i enlighet med gällande delegationsordning?
- Hur säkerställer nämnden att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen?
- Finns det dokumenterade rutiner avseende processen för anmälan av delegationsbeslut?
  - Hur säkerställer nämnden att rutiner för anmälan av delegationsbeslut följs?
  - Hur registreras delegationsbeslut?
- Vilka kontroller genomför nämnd av att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnd?

1.3 Avgränsningar

Granskningen avgränsas till att omfatta delegationsbeslut till nämnder.

1.4 Revisionskriterier

Revisionskriterier är kommunallagen och andra relevanta styrdokument.

1.5 Resurser/granskningsansvariga

Granskningsledare för projektet är Samuel Kaufman och granskningsmedarbetare är Andreas Ekelund.

1.6 Metod

Granskningsmetoder är dokumentstudier, enkäter och intervjuer med relevanta tjänstemän inom förvaltningarna.

2 Granskningsresultat

2.1 Utgångspunkter och definitioner

Kommunal delegation

Beslutsfattandet i kommuner är reglerat i kommunallagen. Ett beslut kan fattas i nämnd, styrelse eller på delegation. Delegation innebär att nämnden har delegerat till annan att fatta beslut i nämndens namn och med nämndens ansvar för beslutet.

Delegeringens initiala syfte var att avlasta nämnderna i främst rutinärenden. Sedan 1991 års kommunallag vidgades det delegeringsbara området. Nämnderna får sedan dess själva besluta om delegering inom de ramar som lagen anger. Om nämnden vill delegera sin beslutanderätt ska den klart ange vilken beslutanderätt som delegeras och till vem beslutanderätten överläts. Delegeringen kan framgå av en förteckning eller av särskilt beslut.

Kommunallagen (2017:725) 2 § 5 kap. anger att:

Fullmäktige får uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Ärenden som anges i 1 § första stycket eller som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige får dock inte delegeras till nämnderna.

Detta gäller dock inte ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen. Exempel på detta är:

1. mål och riktlinjer för verksamheten,
2. budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor,
3. nämndernas organisation och verksamhetsformer,
4. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
5. val av revisorer,
6. grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda,
7. årsredovisning och ansvarsfrihet,
8. folkomröstning i kommunen eller regionen, och
9. extra val till fullmäktige.

I 37 § 6 kap. kommunallagen anges att:

nämnd får delegera beslutanderätten till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta enligt 7 kap. 5-8 §§.

Enligt 38 § 6 kap. kommunallagen får beslutanderätten dock inte delegeras när det gäller

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Beslutanderätten får inte heller delegeras till en automatiserad beslutsfunktion när det gäller

1. ärenden där beslut överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap.,
2. ärenden där beslut enligt lag eller annan författning inte får överklagas,
3. ärenden om upphandling, eller
4. ärenden om valfrihetssystem.
Lag (2022:638).

I 39 § 6 kap. kommunallagen får också en nämnd:

uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.

Enligt 41 § i samma lag, får en nämnds beslutanderätt enligt 37 § också delegeras till ett utskott. Ett utskott kan också ha till uppgift att bereda nämndens ärenden.

I kommunallagens 7e kapitel finns bestämmelser om delegering till kommunens anställda. Enligt 5 § 7 kap. får en nämnd uppdra åt en anställd hos kommunen eller regionen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 38 §. I 6 § 7 kap. anges även att om en nämnd med stöd av 5 § uppdrar åt en anställd att besluta på nämndens vägnar, får nämnden ställa upp villkor som innebär att brukarna av nämndens tjänster ska ges tillfälle att lägga fram förslag eller att yttra sig, innan beslutet fattas.

Beslut fattade genom delegerad beslutanderätt enligt 37 § 6 kap., 39 § 6 kap. och 5 § 7 kap. ska enligt 40 § 6 kap. anmälas till nämndens nästa sammanträde.

En nyhet i kommunallagen mot tidigare lag är att nämnderna ska, enligt 8 § 7 kap., besluta om i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av delegation ska anmälas till nämnden. Den obligatoriska anmälningsskyldigheten som tidigare gällde har därmed upphört att gälla. Delegationsbeslut som inte anmäls ska dock protokollföras särskilt om beslutet får överklagas genom laglighetsprövning. Sådana beslut ska tillkännages på den kommunala anslagstavlan.

I praktiken innebär det att nämnder ska:

- Besluta om hur nämnden delegerar beslutanderätten till utskott, ordföranden, en annan ledamot eller anställda.
- Fatta beslut om vilka av de beslut som har fattats med stöd av delegation ska anmälas till nämndens nästkommande sammanträde.
- I de fall inte alla beslut anmäls till nämnden upprätta särskilda protokoll för de beslut som får överklagas genom laglighetsprövning. Sådana protokoll ska även tillkännages på den kommunala anslagstavlan.

2.2 Delegationsordningar och rutiner hos Borås Stads nämnder

Nedan följer en redogörelse över nämndernas hantering av delegationsbeslut. Redogörelsen grundar sig i svar på enkäten (bilaga 1) som skickats ut till samtliga förvaltningar, dokumentstudier och i vissa fall intervjuer med tjänstepersoner vid förvaltningarna.

2.2.1 Arbetslivsnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden inte fastställt vilka beslut som inte skall rapporteras. Nämnden har inga dokumenterade rutiner avseende processen för anmälan av delegationsbeslut. Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen. Det finns dock information om delegationsordningen för anställningsintroduktionen samt att delegationsordningen finns tillgänglig via intranätet. I enkätsvaret uppger förvaltningen att kvalitetskontroller av delegationsbeslut görs på Försörjningsenheten vid utbetalningar av försörjningsstöd men att man inte genomför kontroll för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 2 januari 2023. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas till nämnden.

2.2.2 Fritids- och folkhälsonämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden inte fastställt vilka beslut som inte skall rapporteras. Nämnden har inga dokumenterade rutiner avseende processen för anmälan av delegationsbeslut utöver tidsplan för att anmäla ärenden/delegationsbeslut till nämnden. Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen utöver en årlig genomgång och revidering vid förvaltningsledningsmötet. Förvaltningen uppger även i sitt svar att området belyses inom riskanalys och ingår i intern kontrollplan vid hög riskbedömning. Stickprov vid tidigare kontroller visade att delegationsordningen följs, varför kontrollmomenten inte ingår i kontrollplan för 2023. Risken bevakas varje år. Förvaltningen genomför inte kontroller för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden. Vidare svarar förvaltningen att man inte genomför kontroller för att säkerställa att delegationsordningen följs av beslutsfattare inom förvaltningen. Det finns en implementerad avvikelshantering inom förvaltningen som är ämnad att uppmärksamma alla möjliga avvikelser, bl.a. avvikelser från delegationsordningen. Förvaltningen tar ut delegationslistor var tredje månad med alla delegationsbeslut för perioden i systemen för anmälan till nämnd.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 22 februari 2022. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt, i de flesta fall, hur beslutet ska anmälas. Det saknas beskrivning om hur beslut ska anmälas för ett antal beslut i delegationsordningen vilket lämnar det åt beslutsfattare att tolka hur eller om beslutet behöver anmälas till nämnd.

2.2.3 Förskolenämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden, i delegationsordningen, angett att alla delegerade beslut skall anmälas. Förskoleförvaltningen har inga dokumenterade rutiner avseende processen för anmälan av delegationsbeslut utöver det som anges i delegationsordningen. Förvaltningen uppger att det även finns en intern arbetsrutin för nämndsekreterare där hanteringen av anmälan av delegationsbeslut beskrivs. Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon dokumenterad rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen. I korrespondens med tjänstepersoner från förvaltningen framkommer dock att förvaltningsledningen och berörda beslutsfattare är involverade i den årliga revideringen av delegationsordningen. Efter att delegationsordningen reviderats av nämnden informeras chefer via chefsbrevet och vid större förändringar även på chefs-APT.

Förvaltningen uppger att kontroller genomförs inför varje nämndsammanträde i diariesystemet Ciceron för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden. När nämndsekreterare diarieför delegationsbeslut sker kontroll av delegationsart och att beslutet har tagits av giltig delegat. Vidare uppger förvaltningen att det genomförs regelbundna avstämningar mellan förvaltningscontroller och förvaltningsledning kring processen att anmäla delegationsbeslut.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 21 december 2021. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas.

2.2.4 Grundskolenämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom man inte fastställt vilka beslut som inte skall rapporteras. Förvaltningen har en dokumenterad rutin avseende anmälan av delegationsbeslut som ingår i processen för nämndsmöten.¹ Förvaltningen uppger att nya chefer får introduktion i förvaltningens styrdokument där Delegationsförteckningen ingår. I förvaltningens enkätsvar anges att presidiet, i dialog med förvaltningschef, följer upp att delegationsförteckningen är känd i linjeorganisationen samt att man i ledningsgruppen och i områdesledning och andra uppföljningar av verksamheten med chefer följer upp följsamheten mot delegationsordningen. Vid revidering av delegationsförteckningen informeras alla chefer och revideringen publiceras på förvaltningens sida intranätet. Presidiet i dialog med förvaltningschef samt ledningsgruppen och områdesledning följer upp de delegationsbeslut som ska anmälas till nämnden. Det framgår dock att det inte finns dokumenterade rutiner.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 24 januari 2023. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas.

¹ Borås Stad, Canea One, RUT-8172-v.1.0 GRN: Redovisning av delegationsbeslut

2.2.5 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden inte fastställt vilka beslut som inte skall rapporteras. Förvaltningen har en dokumenterad rutin avseende vidaredelegation i vilken anmälan av delegationsbeslut ingår. Rutinen hålls tillgänglig via intranätet. Utöver rutinen på intranätet går förvaltningschefen igenom delegationsordningen vid introduktion. Förvaltningschefen påpekar kontinuerligt för verksamhetscheferna vikten av att anmäla delegationsbeslut till nämnden. Förvaltningen uppger vidare i enkätsvaret att nämndsekreterare/förvaltningscontroller under de senaste två åren träffat samtliga ledningsgrupper och gått igenom anmälningsprocessen av delegationsbeslut. Man uppger även att samtliga beslutsfattare får löpande information om nämndens fastställande och eventuell revidering av delegationsordningen. I nämndens interna kontrollplan finns anmälan av delegationsbeslut med som kontrollpunkt som ska följas upp fyra gånger per år. I den interna kontrollplanen 2023 kommer anmälan om beslut följas upp månadsvis.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 30 augusti 2022. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas.

2.2.6 Individ- och familjeomsorgsnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden angett att alla delegerade beslut skall anmälas i delegationsordningen. Individ- och familjeomsorgsförvaltningen har inga dokumenterade rutiner avseende processen för anmälan av delegationsbeslut utöver en rutin att delegationsbeslut från socialt utskott läggs in i nästkommande nämndsmöte. Förvaltningen uppger i enkäten att delegationsordningen skickas ut till förvaltningens chefer efter varje revidering. Cheferna har i sin tur ansvar att sprida information och kännedom om detta vidare. Vid större förändringar går socialt ansvarig samordnare (SAS) genom delegationsordningen vid verksamhetsledningsmöte.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 3 januari 2023. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas.

2.2.7 Kommunstyrelsen

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden angett att alla delegerade beslut skall anmälas i delegationsordningen. Förvaltningen har en dokumenterad rutin avseende anmälan av delegationsbeslut. Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen utöver information vid nyanställning. I enkätsvaret uppger förvaltningen att det i internkontrollplanen avseende 2021 fanns en risk kopplad till delegationsordningen med. Det genomfördes stickprov av Kommunstyrelsens anmälda delegationsbeslut. Där undersöktes bland annat frågan om besluten är korrekt fattade enligt gällande delegationsordning. I arbetet med riskanalys inför 2022 gjordes bedömningen, utifrån tidigare genomförda kontroller som inte visat på avvikelser, att risken inte var tillräckligt för att motivera att den skulle med till intern kontrollplan 2022. Förvaltningen genomför inga kontroller för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 16 januari 2023. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas. I delegationsordningen framgår även anvisningar t.ex. vissa begränsningar av i beslutsfattandet.

2.2.8 Krisledningsnämnden

Nämnden har ingen ordinarie verksamhet eller delegationsordning och rapporterar på så vis inte löpande delegationsbeslut. Det finns inte heller någon delegationsordning som avser när Krisledningsnämnden är aktiverad och har löpande uppgifter samt eventuellt har tagit över beslutsansvar från andra nämnder.

2.2.9 Kulturnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden angett att alla delegerade beslut skall anmälas i delegationsordningen. Förvaltningen har ingen dokumenterad rutin avseende processen för anmälan av delegationsbeslut men uppgiften finns dokumenterad i tidsplanen för att anmäla ärenden/-delegationsbeslut till nämnden. Förvaltningen uppger i enkäten att förvaltningsledningen genomför en årlig genomgång och revidering av delegationsordningen. Förvaltningen uppger även att området belyses inom ramen för arbetet med den interna kontrollen och det har tidigare funnits med som kontrollmoment i planen. I internkontrollplanen för 2022 ingår momentet inte. Förvaltningen genomför inga kontroller för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden men säkerställer särskilt att delegationsbeslut avseende projekt-och arrangemangsbidrag redovisas i en samlad rapport till nämnden under januari varje år.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 16 maj 2022. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas. Det framgår i delegationsordningen att ett flertal beslutstyper inte behöver anmälas till nämnden. Vissa av dessa är beslut som behöver delegering, andra rör ren verkställighet.

2.2.10 Lokalförsörjningsnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden angett att alla delegerade beslut skall anmälas i delegationsordningen.

Förvaltningen har ingen dokumenterad rutin avseende processen för anmälan av delegationsbeslut. Delegationsbeslut finns dock med på listan över ärenden till nämnden som ledningsmötet går igenom före nämndsmöten. Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen utöver introduktionen av nya medarbetare samt information vid revideringar. Förvaltningen genomför inga kontroller för att säkerställa att delegationsordningen följs av beslutsfattare inom förvaltningen eller för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 13 december 2022. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt, i de flesta fall, hur beslutet ska anmälas. Det saknas beskrivning om hur beslut ska anmälas för ett antal beslut i delegationsordningen vilket lämnar det åt beslutsfattare att tolka hur eller om beslutet behöver anmälas till nämnd.

2.2.11 Miljö- och konsumentnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden inte fastställt vilka beslut som inte skall rapporteras. Förvaltningen har ingen dokumenterad rutin avseende processen för anmälan av delegationsbeslut. I korrespondens med tjänstepersoner vid förvaltningen framgår att en stor del av delegationsbesluten fattas i ärendehanteringssystemet Ecos. Listor ur det systemet samt listor sammanställda från andra enheter anmäls till nämnden. Förvaltningen uppger i enkäten att kontroller inte genomförs men att stickprov har skett genom tidigare års intern kontroll. Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen utöver information om delegationsordningen vid anställningsintroduktionen.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 30 april 2022. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas.

2.2.12 Samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning. Vilka beslut som nämnden valt ska anmälas och när anmälan ska ske framgår delegationsordningen. Det anges även att om det inte framgår hur beslut ska anmälas betyder det att beslutet inte anmäls till nämnden. Om beslutet får överklagas genom laglighetsprövning ska det då istället protokollföras särskilt och anslås på kommunens digitala anslagstavla. Efter korrespondens med tjänstepersoner vid förvaltningen framgår att sådana protokoll inte tas fram varför man får anta att besluten utan angiven anmälan anses vara verkställighetsbeslut.

Förvaltningen har en rutin för anmälan av delegationsbeslut vilken listar hur olika beslut i verksamheten ska anmälas.² Majoriteten av förvaltningens delegationsbeslut fattas inom ärendehanteringssystemet ByggR. Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen utöver att information om delegationsordningen ingår i rutinen för anställningsintroduktion. Vad gäller övriga delegationsbeslut finns ingen dokumenterad rutin men förvaltningen har en ordning där förvaltningschef, avdelningschefer och enhetschefer påminns genom mejl att anmäla den senaste månadens delegationsbeslut till kommande nämndsammanträde.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 15 december 2022. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt, för de flesta beslut, hur beslutet ska anmälas.

2.2.13 Servicenämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden inte fastställt vilka beslut som inte skall rapporteras. Förvaltningen har ingen dokumenterad rutin avseende processen för anmälan av delegationsbeslut. Förvaltningen uppger i enkäten att man inte har någon rutin för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen utöver information om delegationsordningen för anställningsintroduktionen. Förvaltningen genomför inga kontroller för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 25 januari 2023. I den framgår tydligt vem som får fatta beslut, hur beslutet ska anmälas samt i de flesta fall vad delegaten får fatta beslut om. I vissa fall är formuleringen av beslut oklar vilket kan riskera att beslutsfattare frångår delegationen från nämnden.

² Borås Stad, Canea One, RUT-6196-v.3.0 SBF Anmälan av delegationsbeslut

2.2.14 Sociala omsorgsnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden inte fastställt vilka beslut som inte skall rapporteras. Förvaltningen uppger att det finns rutiner om hur delegationsbeslut ska hanteras i ärendehanteringssystemet Viva och Canea. Förvaltningen uppger vidare att förvaltningen säkerställer att delegationsordningen är känd för beslutsfattare genom introduktion för beslutsfattare i förvaltningen. Det är en ständigt aktuell del av arbetet inom myndighetsutövningen. Förvaltningen har inga dokumenterade rutiner för kontroll för att säkerställa att delegationsordningen följs eller att alla delegationsbeslut återrapporteras men anger att detta bevakas inom ramen för arbete med nämndadministration.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 30 januari 2023. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt hur beslutet ska anmälas. Det saknas dock beskrivning om hur beslut ska anmälas för ett par beslut i delegationsordningen vilket lämnar det åt beslutsfattare att tolka hur eller om beslutet behöver anmälas till nämnd.

2.2.15 Tekniska nämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden inte fastställt vilka beslut som inte skall rapporteras. Förvaltningen har ingen dokumenterad rutin avseende processen för anmälan av delegationsbeslut. I enkätsvaret anger förvaltningen att delegationsordningen revideras minst en gång per år och diskuteras i samband med revideringen inom ledningsgruppen och andra grupperingar. Förvaltningen genomför stickprovskontroller för att säkerställa att delegationsordningen följs av beslutsfattare. I enkätsvaret uppges även att delegationsärenden går igenom i olika utsträckning vid nämndsammanträden och att man då skulle kunna konstatera saknade beslut. Detta har dock inte påträffats under de senaste tre åren.

Nämnden belyser området genom att ha med risk om att delegationsordningen inte följs vilket i så fall leder till felaktigt beslutsfattande. Risken hade en låg riskbedömning och togs inte med i den interna kontrollplanen för 2022.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 29 januari 2020. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt, i vissa fall, hur beslutet ska anmälas. Det saknas beskrivning om hur beslut ska anmälas för ett stort antal beslut i delegationsordningen vilket lämnar det åt beslutsfattare att tolka hur eller om beslutet behöver anmälas till nämnd.

2.2.16 Valnämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning men har mycket lite ordinarie verksamhet, särskilt när det inte är valår. På så vis rapporteras mycket få, eller inga löpande delegationsbeslut.

Nämnden belyser dock området genom att ha med risk om att delegationsordningen inte följs vilket i så fall leder till felaktigt beslutsfattande. Risken hade en låg riskbedömning och togs inte med i den interna kontrollplanen för 2022.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 1 december 2020. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas.

2.2.17 Vård- och äldrenämnden

Nämnden har antagit en aktuell delegationsordning och rapporterar samtliga beslut i denna till nämnden eftersom nämnden angett att alla delegerade beslut skall anmälas i delegationsordningen. Förvaltningen har en rutin för anmälan av delegationsbeslut publicerad på intranätet.³ I förvaltningens nämndprocess anges även nämndsekreterarens rutin för anmälan av delegationsbeslut. Vidare uppger vård- och äldreförvaltningen i sitt enkätsvar att man har rutin för anmälan av delegationsbeslut i verksamheten bistånd och bostadsanpassning samt att man har fungerande arbetssätt inom resten av organisationen men där saknas dokumenterade rutiner.

För att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare uppger förvaltningen att delegationsordningen görs känd i samband med introduktion ny medarbetare och ligger med i checklistan för introduktion av ny chef. Inom myndighetsutövande verksamheten tas delegationsordningen upp årligen med medarbetare och chefer enligt årshjul i Stratsys. Även i samband med revidering. Inom övrig verksamhet informeras delegater i samband med revidering som görs regelbundet åtminstone en gång per år. Myndighetschefer kontrollerar en gång per månad om beslut avseende plats på vård- och omsorgsboende fattats av rätt delegat. Utöver denna genomförs inga kontroller för att säkerställa att delegationsordningen följs av beslutsfattare inom förvaltningen. Förvaltningen genomför inga kontroller för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden.

Nämndens delegationsordning är reviderad den 20 september 2022. I den framgår tydligt; vem som får fatta beslut, vad delegaten får fatta beslut om samt om och hur beslutet ska anmälas. Det framgår även tydligt om beslut inte behöver anmälas eller andra anvisningar t.ex. vissa begränsningar av i beslutsfattandet.

2.2.18 Överförmyndarnämnden

Enligt Överförmyndarnämndens reglemente är nämndens förvaltningsorgan Sociala omsorgsförvaltningen. Detta innebär att överförmyndarenheten, som utför den praktiska överförmyndarverksamheten är anställda i förvaltningen som lyder under Sociala omsorgsnämnden. På så vis för enhetens anställda och chef delegation genom Sociala omsorgsnämndens delegationsordning avseende de administrativa frågorna t.ex. HR.

Överförmyndarnämnden har antagit en aktuell delegationsordning 19 november 2019 i vilken nämnden delegerat beslutsfattande till överförmyndarenheten för att kunna utföra sitt uppdrag och fatta beslut för nämndens räkning. Föräldrabalken 19 kap. 14 § innebär att nästan alla delegeringsbeslut som överförmyndarenheten fattar inte behöver anmälas till överförmyndarnämnden. Av delegationsordningen framgår dock inte detta. Det framgår även av intervju med tjänsteperson vid enheten att rutinerna för anmälan av delegeringsbeslut till både överförmyndarnämnden som till sociala omsorgsnämnden, i vissa hänseenden brustit.

Nämnden belyser området genom att ha med risk om att delegationsordningen inte följs vilket i så fall leder till felaktigt beslutsfattande. Risken hade en låg riskbedömning och togs inte med i den interna kontrollplanen för 2022.

2023 flyttades överförmyndarenheten organisatoriskt över till Stadsledningskansliet vilket innebär att de istället ska följa delegationsordningen för Kommunstyrelsen och även anmäla administrativa ärenden till Kommunstyrelsen.

³ Borås Stad, intranät för anställda: [Delegationsordning och delegationsbeslut - Borås Stads intranät \(boras.se\)](#) 2023-01-20.

2.2.19 Verksamhetssystem

I flera nämnder fattas de flesta beslut i ärendehanteringssystem såsom VIVA, ByggR och Ecos. Listor över delegationsbesluten tas ut ur dessa för att anmälas till nämnd, ibland via utskott.

VIVA

Ärendehanteringssystemet VIVA används av förvaltningarna Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård och äldrenämnden, Arbetslivsnämnden och Sociala omsorgsnämnden. Varje månad drar administratörer ut listor från systemet. I VIVA finns en funktion för utdrag över delegationsbeslut per månad och verksamhet. Administratörer vid förvaltningarna markerar förvaltningens verksamheter och tar ut listor över fattade beslut för perioden. För att säkerställa att alla beslut blir anmälda till nämnden tar administratören ut beslut för tre månader bakåt. Detta eftersom det kan förekomma beslut som blir efterregistrerade. Inga kontroller genomförs för att säkerställa att samtliga beslut finns med i utdragen.

ByggR

Ärendehanteringssystemet ByggR används av Samhällsbyggnadsförvaltningen. Majoriteten av förvaltningens delegationsbeslut fattas inom ärendehanteringssystemet ByggR. Listor över delegationsbeslut som fattats tas ut från ByggR och anmäls till nämnden månadsvis. Samtliga fattade beslut i ByggR under perioden anmäls till nämnden.

Ecos

Ärendehanteringssystemet Ecos används av Miljöförvaltningen (inom avdelningarna Miljötillsyn, Livsmedelstillsyn, Miljö- och naturvård samt för administrativa ärenden och uppgifter). Majoriteten av förvaltningens delegationsbeslut fattas inom ärendehanteringssystemet. Listor över samtliga delegationsbeslut tas ut från Ecos och redovisas för nämnden månadsvis.

2.2.20 Sammanfattning

Nedan följer en sammanfattning över nämndernas svar på utskickade enkäter och granskning av nämndernas delegationsordningar.

Delegationsordningar

Det framgår av granskningen att samtliga nämnder, utom Krisledningsnämnden, har en aktuell delegationsordning. De flesta nämnder har reviderat sin delegationsordning nyligen. Nämndernas delegationsordningar har generellt tydliga beskrivningar av vilka beslut som avses. I delegationsordningen för Servicenämnden finns ett mindre antal beslut som är oklart beskrivna.

De flesta nämnder har tydliga anvisningar för vilka beslut som behöver anmälas till nämnd. Det kan vara samtliga beslut eller i anmärkningar bredvid beslutet i delegationsordningen. Ett par av nämnderna har även tydliga anmärkningar och noteringar för beslutsbegränsningar eller praktisk information.

I delegationsordningen för Fritid- och folkhälsonämnden, Kulturnämnden, Sociala omsorgsnämnden och Överförmyndarnämnden är det inte tydligt angivet för samtliga beslut huruvida de ska anmälas eller ej vilket lämnar det åt beslutsfattare att tolka hur eller om beslutet behöver anmälas till nämnd.

Ett flertal nämnden använder delegationsordningen till att även lista beslut som faller under verkställighet lagligt sett. Detta kan fungera som ledning i tjänstepersoners beslutsfattande men det skapar även en risk i anmälningsförfarandet. Särskilt om delegationsordningen inte är tillräckligt tydlig avseende anvisningar för anmälan av besluten till nämnd.

Det framgår att de nämnder som använder sig av ärendehanteringssystem i sitt beslutsfattande håller delegationsordningen under striktare kontroll och oftare uppdaterad. Detta gäller särskilt verksamheter där tjänstepersoner har en personlig delegation från nämnden/förvaltningschefen.

Rutiner för anmälan av delegationsbeslut

Enkätsvaren från nämnderna blottade att få av förvaltningarna har några dokumenterade rutiner avseende anmälan av delegationsbeslut till nämnd. Vård- och äldreomsorgsförvaltningen har en rutin för en av sina verksamheter, Samhällsbyggnadsförvaltningen har en rutin för anmälan i Canea och Sociala omsorgsförvaltningen har rutin för VIVA och en rutin i Canea. Vidare saknas genomgående dokumenterade rutiner, utöver information för nyanställda, för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare i förvaltningarna. Det förekommer heller inte dokumenterade rutiner för kontroller för att säkerställa att delegationsordningen följs eller att alla delegationsbeslut anmäls till nämnder. Det framkommer dock att en del nämnder har, eller haft med anmälan av delegationsbeslut i riskanalysen och, under nåt år, som ett kontrollmoment i den interna kontrollen. Avseende riskanalys 2022 har åtta nämnder belyst risken med att delegationsordningen inte åtföljs.

Tabellen nedan visar på en sammanställning över granskningsresultaten. Valnämnden och Krisledningsnämnden har inget resultat. Rubrikerna i kolumnerna är:

- **Dokumenterade rutiner för anmälan** avser om förvaltningen har dokumenterade rutiner avseende hur delegationsbeslut ska anmälas till nämnden. Det kan handla om övergripande eller verksamhetsnära rutiner.
- **Dokumenterade rutiner för kännedom** avser om förvaltningen har dokumenterade rutiner avseende hur förvaltningen ska göra delegationsordningen känd för beslutsfattare. Det kan t.ex. handla om dokumenterade rutiner för regelbunden information till chefer, fasta mötespunkter osv.
- **Uppföljning av anmälda beslut** avser om förvaltningen genomför kontroller för att säkerställa att samtliga beslut som ska anmälas också anmäls. Det kan t.ex. handla om stickprov eller kontroller för en viss typ av beslut.
- **Risk angående delegationsbeslut** avser om nämnden tar upp området delegationsbeslut inom ramen för nämndens riskanalys.

I utfallet av sammanställningen visas ja som grönt och nej som rött.

Tabell 1. Sammanställning av enkätsvar och dokumentstudier per nämnd.

Nämnd	Dokumenterade rutiner för anmälan	Dokumenterade rutiner för kännedom	Uppföljning av anmälda beslut	Risk angående delegationsbeslut
Arbetslivsnämnden	Nej	Nej	Nej	Ja
Fritids- och folkhälsönämnden	Nej	Nej	Ja	Ja
Förskolenämnden	Nej	Nej	Ja	Nej
Grundskolenämnden	Ja	Nej	Nej	Nej
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Ja	Nej	Ja	
Individ- och familjeomsorgsnämnden	Nej	Nej	Nej	Nej
Kommunstyrelsen	Ja	Nej	Nej	Ja
Krisledningsnämnden				
Kulturnämnden	Nej	Nej	Nej	Nej
Lokalförsörjningsnämnden	Nej	Nej	Nej	Nej
Miljö- och konsumentnämnden	Nej	Nej	Nej	Ja
Samhällsbyggnadsnämnden	Ja	Nej	Nej	Nej
Servicenämnden		Nej	Nej	Nej
Sociala omsorgsnämnden	Ja	Nej	Nej	Nej
Tekniska nämnden	Nej	Nej	Nej	Ja
Valnämnden				Ja
Vård- och äldrenämnden	Ja	Nej	Nej	Nej
Överförmyndarnämnden	Nej	Nej	Nej	Ja

3 Stadsrevisionens bedömningar

Stadsrevisionen har granskat hanteringen av delegationsbeslut i Borås Stads nämnder. Granskningens huvudsakliga syfte är att granska om nämndernas hantering av delegationsbeslut är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Nämnderna har inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt, men får enligt kommunallagen uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller en anställd att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Om inte nämnden beslutat att vissa delegationsbeslut inte ska anmälas till nämnden, utan istället protokollföras särskilt, ska de anmälas till nämndens nästkommande möte. På så vis är återkopplingen av beslut fattade på delegation inte bara en laglig nödvändighet men även en förutsättning för den demokratiska förankringen i beslutsfattandet hos den kommunala förvaltningen.

Granskningen visar att nämnderna, förutom Krisledningsnämnden, antagit en aktuell delegationsordning i vilket det framgår vem som får fatta beslut och vad delegaten får fatta beslut om. Delegationsordningarna omfattar i de flesta fall information om och hur beslut ska anmälas till nämnden. Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i granskningsresultaten att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Stadsrevisionen har dock identifierat förbättrings- och utvecklingsområden för flera av nämnderna.

I delegationsordningen för Fritids- och folkhälsönämnden, Kulturnämnden, Sociala omsorgsnämnden och Överförmyndarnämnden är det inte tydligt angivet för samtliga beslut huruvida de ska anmälas till nämnden eller ej, vilket lämnar det åt beslutsfattare att tolka hur eller om beslutet behöver anmälas till nämnd. Nämnderna bör enligt Stadsrevisionens bedömning klargöra för samtliga beslut i delegationsordningen huruvida de ska anmälas till nämnd eller inte.

Beslut som anses vara verkställighet, beslut som inte ska/får delegeras och vissa beslut som fattas med stöd av viss speciallagstiftning behöver inte tas upp i en delegationsordning. Visserligen finns inget som hindrar en delegationsordning att lista fler beslut än de som ska delegeras, men det kan bidra till oklarhet för beslutsfattare i anmälningshänseende. Granskningen visar att delegationsordningarna för Arbetslivsnämnden, Förskolenämnden, Fritids- och folkhälsönämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- vuxenutbildningsnämnden, Lokalförsörjningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Servicenämnden, Sociala omsorgsnämnden och Tekniska nämnden innehåller beslut som troligen faller under verkställighet, beslut som inte ska/får delegeras och/eller beslut som fattas med stöd av viss speciallagstiftning. Nämnderna bör enligt Stadsrevisionens bedömning förtydliga sin delegationsordning så det tydligt framgår om beslut är delegerade, kategoriseras som verkställighet eller hänför sig till viss speciallagstiftning som inte behöver anmälas.

Granskningen visar att endast sex av 18 förvaltningar har dokumenterade rutiner för anmälan av delegationsbeslut och endast tre förvaltningar har dokumenterade rutiner avseende kontroll för att säkerställa att alla delegationsbeslut är anmälda. Ingen förvaltning har dokumenterade rutiner för att säkerställa att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen. Det är dock viktigt att påpeka att samtliga förvaltningar kan redogöra för sina arbetsätt och arbetsrutiner för anmälan av delegationsbeslut. I vissa av förvaltningarna fattas majoriteten av de delegerade besluten inom ärendehanteringssystem ur vilka listor skapas och anmäls till nämnden. I verksamheter där det fattas många delegationsbeslut i olika delar av organisationen riskerar avsaknad av rutiner för utdrag, uppsamling och rapportering inför nämndens sammanträden, att medföra att vissa beslut inte rapporteras som de ska. Vilket i sin tur kan leda till konsekvenser när det gäller laglighet och överklagandeprocessen. Det finns även en risk för att enheter som fattar få beslut på delegation inte känner till delegationsordningen och kravet på anmälan av beslut till nämnden. Detta kan då leda till att dessa inte hanteras på ett lagenligt sätt. Granskningen har uppdagat situationer där risken är stor för att detta har inträffat.

Granskningen visar vidare på att endast åtta av 18 nämnder har beaktat risken med hanteringen av delegationsbeslut i nämndens riskanalys för 2022. I dessa riskanalyser har dock riskbedömningen varit sådan att risken inte tagits med i den interna kontrollplanen. Stadsrevisionens bedömning är, med utgångspunkt i granskningsresultaten, att Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Kulturnämnden, Lokalförsörjningsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Servicenämnden, Sociala omsorgsnämnden och Vård- och äldreomsorgsnämnden bör förbättra den interna kontrollen genom att uppmärksamma hanteringen av delegationsbeslut i nämndens riskanalys.

Krisledningsnämnden har inte upprättat någon aktuell delegationsordning. Nämnden har ingen ordinarie verksamhet och behöver på så vis inte rapportera delegationsbeslut löpande. Det finns inte heller någon delegationsordning som avser när Krisledningsnämnden är aktiverad och har löpande uppgifter samt eventuellt har tagit över beslutsansvar från andra nämnder. Kommunstyrelsen och Krisledningsnämnden rekommenderas att se över Krisledningsnämndens behov av delegationsordning när nämnden är aktiverad.

Sammanfattande bedömning

Granskningen visar att nämnderna antagit en aktuell delegationsordning i vilket det framgår vem som får fatta beslut och vad delegaten får fatta beslut om. Delegationsordningarna omfattar i de flesta fall information om och hur beslut ska anmälas till nämnden. Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i granskningsresultaten att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Stadsrevisionens har dock identifierat förbättrings- och utvecklingsområden för flera av nämnderna.

Vissa granskade nämnder bör bl.a. klargöra tydligare i delegationsordningen huruvida besluten ska anmälas till nämnd eller inte. Några nämnder bör förtydliga sin delegationsordning så det tydligt framgår om besluten är delegationsbeslut, om det är verkställighetsbeslut eller andra typer av beslut som inte behöver anmälas. Flera av nämnderna kan även förbättra den interna kontrollen genom att uppmärksamma hanteringen delegationsbeslut i nämndens riskanalys inför upprättande av plan för intern kontroll under kommande år. En del av nämnderna bör även överväga att upprätta skriftliga rutiner när det gäller anmälan av delegationsbeslut och se över hur kunskapen om delegationsordningen kan öka i verksamheterna. Kommunstyrelsen och Krisledningsnämnden rekommenderas att se över Krisledningsnämndens behov av delegationsordning när nämnden är aktiverad.

Andreas Ekelund

Revisionschef

Samuel Kaufman

Certifierad kommunal yrkesrevisor

4 Källförteckning

Lagar och förordningar

Kommunallag (2017:725)

Intervjuer:

Intervju med medarbetare 1 Överförmyndarenheten, 2023-02-09.

Intervju med medarbetare 2 Individ- och familjeomsorgsförvaltningen, 2023-02-14.

Intervju med medarbetare 3 Stadsledningskansliet, 2023-02-15.

Mail-/Teamskorrespondens:

Korrespondens med representant 1 för Stadsledningskansliet

Korrespondens med representant 2 för Förskoleförvaltningen

Korrespondens med representant 3 för Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Korrespondens med representant 4 för Miljöförvaltningen

Korrespondens med representant 5 för Samhällsbyggnadsförvaltningen

Borås Stads styrdokument:

Delegationsordning för Arbetslivsnämnden, reviderad 2023-01-02.

Delegationsordning för Fritids- och folkhälsonämnden, reviderad 2022-02-22.

Delegationsordning för Förskolenämnden, reviderad 2021-12-21.

Delegationsordning för Grundskolenämnden, reviderad 2023-01-24.

Delegationsordning för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, reviderad 2022-08-30.

Delegationsordning för Individ- och familjeomsorgsnämnden, reviderad 2023-01-03.

Delegationsordning för Kommunstyrelsen, reviderad 2023-01-16.

Delegationsordning för Kulturnämnden, reviderad 2022-05-16.

Delegationsordning för Lokalförsörjningsnämnden, reviderad 2022-12-13.

Delegationsordning för Miljö- och konsumentnämnden, reviderad 2022-04-30.

Delegationsordning för Samhällsbyggnadsnämnden, reviderad 2022-12-15.

Delegationsordning för Servicenämnden, reviderad 2023-01-25.

Delegationsordning för Sociala omsorgsnämnden, reviderad 2023-01-30.

Delegationsordning för Tekniska nämnden, reviderad 2020-01-29.

Delegationsordning för Valnämnden, reviderad 2020-12-01.

Delegationsordning för Vård- och äldrenämnden, reviderad 2022-09-20.

Delegationsordning för Överförmyndarnämnden, antagen 2019-11-19.

Risicanalys 2022 för Arbetslivsnämnden

Risicanalys 2022 för Fritids- och folkhälsonämnden

Risicanalys 2022 för Förskolenämnden

Risicanalys 2022 för Grundskolenämnden

Risicanalys 2022 för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Risicanalys 2022 för Individ- och familjeomsorgsnämnden

Risicanalys 2022 för Kommunstyrelsen

Risicanalys 2022 för Kulturnämnden

Risicanalys 2022 för Krisledningsnämnden

Risicanalys 2022 för Lokalförsörjningsnämnden

Risicanalys 2022 för Miljö- och konsumentnämnden

Risicanalys 2022 för Samhällsbyggnadsnämnden

Risicanalys 2022 för Servicenämnden

Risicanalys 2022 för Sociala omsorgsnämnden

Risicanalys 2022 för Tekniska nämnden

Risicanalys 2022 för Valnämnden

Risicanalys 2022 för Vård- och äldrenämnden

Risicanalys 2022 för Överförmyndarnämnden

Internet:

Borås Stad, intranät för anställda: Delegationsordning och delegationsbeslut - Borås Stads intranät 2023-01-20

Borås Stad, Canea One:

RUT-6196-v.3.0 SBF Anmälan av delegationsbeslut

RUT-5972-v.6.0 SBF Introduktion av nyanställda

RUT-5723-v.5.0 SBF Skriva ut delegationslistor

RUT-8172-v.1.0 GRN: Redovisning av delegationsbeslut

Övriga rutiner

Rutin för Anmälningsärenden och Delegationsbeslut, Administrativa enheten, Stadsledningskansliet 2020-12-10

Enkät svar

Enkät svar från Arbetslivsförvaltningen

Enkät svar från Fritids- och folkhälsoförvaltningen

Enkät svar från Förskoleförvaltningen

Enkät svar från Grundskoleförvaltningen

Enkät svar från Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Enkät svar från Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Enkät svar från Stadsledningskansliet

Enkät svar från Kulturförvaltningen

Enkät svar från Lokalförsörjningsförvaltningen

Enkät svar från Miljöförvaltningen

Enkät svar från Samhällsbyggnadsförvaltningen

Enkät svar från Serviceförvaltningen

Enkät svar från Sociala omsorgsförvaltningen

Enkät svar från Tekniska förvaltningen

Enkät svar från Vård- och äldre förvaltningen

Enkät svar från Överförmyndarenheten

Bilaga 1. Enkät – Delegationsbeslut i Borås Stad

Granskningsprojekt: Delegationsbeslut i Borås Stad

År: 2022

Nämnd:

Fråga 1. Har nämnden antagit en aktuell delegationsordning? (Vänligen bifoga ev. delegationsordning i svaret.)

Fråga 2. Har nämnden fastställt vilka delegationsärenden som skall rapporteras? (bifoga ev. beslut)

Fråga 3. Finns det dokumenterade rutiner avseende processen för anmälan av delegationsbeslut? (Vänligen bifoga ev. dokument i svaret.)

Fråga 4. Har nämnden rutiner för tillkännagivanden av delegationsbeslut som inte ska anmälas till nämnden? (Vänligen bifoga ev. dokument i svaret.)

Fråga 5. Hur säkerställer nämnden att delegationsordningen är känd för beslutsfattare inom förvaltningen?

Fråga 6. Vilka kontroller genomför nämnd/förvaltning för att delegationsordningen följs av beslutsfattare inom förvaltningen?

Fråga 7. Vilka kontroller genomför nämnd/förvaltning för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut anmäls till styrelse/nämnd?

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Linn Palm
Handläggare
033-35 73 85

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2023-00181 1.1.3.0

Revidering delegationsbestämmelser 2023

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden beslutar att godkänna reviderade delegationsbestämmelser 2023, samt översända bestämmelserna som information till Stadsrevisionen.

Ärendet i sin helhet

Lokalförvaltningsnämnden beslutade 2023-05-16 att godkänna Revisionsrapport - Delegationsbeslut i Borås Stad med följande förslag på åtgärder i Delegationsbestämmelser 2023:

Lokalförvaltningsnämnden ska i kommande revidering av Delegationsbestämmelser 2023 ta fram skriftliga rutiner för när det gäller anmälan av delegationsbeslut. Dessa rutiner säkerställer att alla delegationsbeslut anmäls till nämnden, delegationsordningen blir känd för chefer och medarbetare samt att alla beslut följs upp.

Gällande de beslut som Stadsrevisionen anser troligen faller under verkställighet, kommer Lokalförvaltningsnämnden kontrollera samtliga delegationsbeslut vid kommande revidering för att säkra att information om verkställighetsbeslut och andra typer av beslut, som inte behöver anmälas, tydliggörs i delegationsbestämmelsernas anvisningar.

Utöver dessa åtgärder ändras ärende 6.6 Utbildning, kurser, konferenser, studieresor på annan ort, ”på annan ort” stryks samt delegat 1 vice ordf, samt 2 vice ordf läggs till.

Beslutsunderlag

1. Delegationsbestämmelser 2023 reviderade 2023-05-16

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

DELEGATIONSBESTÄMMELSER 2023

1. Anvisningar – delegationsbestämmelser

Med stöd av reglemente för Borås kommuns Lokalförvaltningsnämnd lämnar nämnden rätt för förtroendemän och tjänstemän att fatta beslut i de grupper av ärenden och i den omfattning som anges i dessa delegationsbestämmelser.

I delegationsbestämmelserna anges vilken/vilka beslutsnivåer som kan fatta beslut i en viss grupp ärenden. När ordföranden är delegat inträder vid förfall vice ordföranden som ersättare. När ordföranden och vice ordföranden tillsammans är delegat inträder vid förfall av Lokalförvaltningsnämnden utsedda ersättare "varvid dock vid beslut en av de båda ordinarie delegaterna skall vara närvarande" (LFN § 4). Vid förfall för tjänstemannadelegat inträder högre chef eller dennes ersättare (äldst i tjänst – tjänstgörande avdelningschef) som delegat i de fall vikarie inte finns förordnad. Ställföreträdare för förtroendemän och tjänstemän har samma beslutsrätt som den ställföreträdde skulle ha haft. Vid kortare frånvaro kan högre chef utse tillförordnad chef. Tillförordnad chef har samma beslutsrätt som den ordinarie skulle ha haft.

I delegationernas anvisningskolumn anges beslutsrättens omfattning eller begränsningar. I denna kolumn kan även förekomma vissa förutsättningar för utövande av beslutsrätten. Gemensamt för alla beslutsfattare gäller att delegationen endast omfattar det egna ansvarsområdet (såväl ekonomi som personal). Samtliga delegationer gäller under förutsättning att utfärdade författningsbestämmelser, MBL, avtal och övriga riktlinjer för verksamheten iakttagas.

Frågor av principiell, prejudicerande eller särskilt viktig natur underställs Lokalförvaltningsnämnden.

Framställning eller yttrande till kommunfullmäktige eller yttrande med anledning av överklagande av nämndens beslut skall underställas Lokalförvaltningsnämnden.

I ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas, får en nämnd uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar. Sådana beslut kallas ordförandebeslut och ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Delegerad beslutsrätt får utnyttjas endast inom ram för beviljade anslag. Beslut kan alltid fattas av överordnad. Nämnden kan enligt kommunallagen 7 kap. 6 §, överlåta åt förvaltningschefen att vidaredelegera sin beslutanderätt och uppdra åt en annan anställd att fatta beslutet.

Delegationsbeslut innebär ett beslutsfattande på Lokalförvaltningsnämndens vägnar. Därför måste besluten anmälas vid Lokalförvaltningsnämndens nästkommande sammanträde på ett sätt som anges i delegationsbestämmelserna (LFN §) och anteckning göras i protokollet.

Beslut som inte får delegeras

I följande slag av ärenden får Lokalförvaltningsnämnden beslutanderätt inte delegeras enligt kommunallagen 6 kap. 38 §:

- » Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.
- » Framställningar eller yttrande till Kommunfullmäktige, liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av Kommunfullmäktige har överklagats.
- » Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- » Ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden.
- » Ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras

Rutin för anmälan av delegationsbeslut

Beslut som fattas med stöd av delegation ska anmälas till avdelningschef, som anmäler delegationsbesluten till kommande nämndmöte. Det finns en stående punkt på ledningsgruppens dagordning där ärenden till kommande nämndmöte redovisas, delegationsbeslut redovisas och följs därmed upp.

Enligt kommunallagen behöver inte alla delegationsbeslut anmälas till nämnden. Beslut som inte anmäls kan vara beslut av mer rutinartad karaktär som nämnden normalt inte har anledning att följa särskilt. Ärenden som kan hänföras till förvaltnings- och verkställighetsåtgärder skall därmed inte anmälas till Lokalförsörjningsnämnden, vilket framgår under anvisningar på respektive ärende i delegationsbestämmelserna. De verkställighetsbeslut som inte anmäls till nämnden ska protokollföras särskilt **om** beslutet får överklagas genom laglighetsprövning. Sådana beslut ska också tillkännages på stadens anslagstavla.

Tidpunkten för anmälan bestämmer beräkningen av besvärstiden när det gäller överklagan som laglighetsprövning. Tiden är tre veckor från den dag som det på kommunens anslagstavla anslagits att protokollet justerats. Vid förvaltningsbesvär är också överklagningstiden tre veckor, men räknas från den dag när den som beslutet rör fått ta del av beslutet.

I denna delegationsordning innefattar befattningen avdelningschef också enhetschef för Stabsenheten.

Med avdelningschef menas alltså här:

- » Avdelningschef Drift- och Förvaltningsavdelning
- » Avdelningschef Byggavdelning
- » Avdelningschef Lokalresursavdelningen
- » Enhetschef Stab

Med enhetschef avses enhetscheferna för Förvaltningsenheten och Projekt- och förvaltningsstöd.

Förkortningar:

LFN	Lokalförsörjningsnämnden	Ordf	Ordförande
LFF	Lokalförsörjningsförvaltningen	FC	Förvaltningschef
AC	Avdelningschef	EC	Enhetschef
FE	Förvaltningsekonom	FAE	Fastighetsekonom
Förv	Fastighetsförvaltare	PL	Byggprojektledare

2. Ärendehantering

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	2.1 Underteckna skrivelser och handlingar för:		
	LFN	Ordf 1 vice ordf 2 vice ordf	Kontrasigneras av FC.
	LFF	FC Ställföreträdande FC	Kontrasigneras av AC. Anmäls ej LFN.
	Avdelning inom LFF	AC	Kontrasigneras av handläggare. Anmäls ej LFN.
	Utkvittera värdepost.	Nämndsekreterare	Kontrasigneras av FC. Anmäls ej LFN.
	2.2 Sekretess		
	Beslut om att sekretessbelägga handlingar.	EC Stab Nämndsekreterare	Skriftligt beslut med besvärshänvisning skall utfärdas. Anmäls ej LFN.
	2.3 Ersättningsanspråk		
	Beslut om ersättningsanspråk från personal och allmänhet. Högst två basbelopp.	FC	Efter samråd med Borås Stads jurister. Anmäls LFN, kopia av beslut.
	2.4 Besvär		
	Avvisa för sent inkommen besvärsskrivelse.	FC	Anmäls LFN, kopia av beslut.
	2.5 Yttrande		
	Samråd för detaljplan	AC	Anmäls LFN, kopia av beslut.
	Granskning för detaljplan	AC	Anmäls LFN, kopia av beslut.
	Överklagande bygglovsärenden	AC	Anmäls ej LFN.
	2.6 Föreläggande	Förvaltare Projektledare	Anmäls LFN, kopia av föreläggande.
	2.7 Personuppgiftsansvarig		
	Det operativa arbetet med behandling av personuppgifter	FC	Vidaredelegeras till handläggare EC Stab. Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
LFN: s reglemente	2.8 Bidrag		
	• Ansöka om bidrag.	AC	Kopia av ansökan diarieförs. Anmäls ej LFN.
	• Ansöka om utbetalning av bidrag (mottaga).	FC	Kopia av ansökan diarieförs. Anmäls ej LFN.
	2.9 Utredning/förstudier		
	• Utredning lokalprojekt (administrativa).	AC	Max fem basbelopp. Anmäls LFN, kopia av beslut.
	• Driftprojekt (förstudiekonto inom internhyressystemet).	AC	Anmäls ej LFN.
	• Förstudie investeringsprojekt inom investeringsbudget.	FC	Vid projekt av principiell karaktär ska anläggningsråd vara genomfört. Anmäls ej LFN.
	• Förstudie investeringsprojekt ej inom budget.	FC	Anmäls ej LFN.
	• Besluta om utdebitering av upplupna kostnader för förstudier.	FC	Anmäls ej LFN.
	• Överföring av förstudie till investeringsprojekt.	FE	I samråd med AC/FC. Anmäls ej LFN.
	2.10 Planuppdrag		
	Ansöka om planuppdrag.	FC	Anmäls ej LFN.
	2.11 Avsiktsförklaring		
	• Underteckna avsiktsförklaring.	FC	Anmäls ej LFN.
	• Delbeslut inom ramen för tecknade avtal.	FC	

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	2.12 Periodiska rapporter	FC	Anmäls ej LFN.
	2.13 Ordförandebeslut		
	<ul style="list-style-type: none"> • Antagande av entreprenör/anbud. • Beslut om ramavtal. • Beslut om underlag inför tecknande av hyresavtal. • Tecknande av hyresavtal. 		Inom ramen för nämndens delegation. Anmäls LFN.
	2.14 Förtida kostnader		
	Beslut om förtida kostnader för genomförande av projektering innan projekteringsbeslut.	FC	Max 60 basbelopp. Anmäls ej LFN.
	2.15 Beslut till entreprenör		
	Beslut till entreprenör efter beslut i KS.	FC	Max 60 basbelopp. Anmäls ej LFN.
	2.16 Omfördelning av medel		
	Omfördela medel mellan anslagen för mindre investeringar upp till 2 000 000 kr.	FC	Anmäls ej LFN.

3. Attest

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	3.1 Kontroll av ekonomiska transaktioner		
	LFN utser attestanter. Tvåhandsprincipen gäller för alla fakturor.	Enligt beslut i LFN	Se attestbestämmelser, besluts- och behörighetsattestanter. Anmäls ej LFN.
	3.2 Kontroll av periodiska fakturor med autoattest		
	Godkännande av dessa inom beloppsgränser.	AC	Enligt tvåhandsprincipen. Anmäls ej LFN.
	Fastställande av beloppsgränser inom budget.	AC	Utanför satta beloppsgränser gäller 3.1. Anmäls ej LFN.

4. Avtal

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	4.1 Leasing		
	Beslut om leasingavtal	KS	KF:s beslut 2017-12-13 Riktlinjer för penninghantering. Anmäls LFN, kopia av beslut.
	Förslag om tecknande av leasingavtal.	FC	Anmäls LFN, kopia av förslag.
	4.2 Avtal om tjänster/entreprenader med organisationer		
	Träffa överenskommelser med organisationer och föreningar om deras medverkan vid skötsel av kommunala anläggningar och besluta om ekonomisk ersättning för detta.	EC	Beslut föregås av samråd med FC och MBL-förhandling. Föreningens arrende av anläggning beslutas av LFN. Anmäls LFN, avtal.
	4.3 Försäljning av utranterat material		
	Beslut om försäljning.	AC	Pris fastställs av FC. Normalt 5 % av inköpspriset. Utanordning av köp görs av EC Stab. Anmäls ej LFN.
	4.4 Hyresavtal		
	a. Teckna externa hyresavtal med kontraktstid om minst 3 år och med ett hyresbelopp överstigande 5 Mkr under kontraktstiden.	KS	Undertecknande av beslutat avtal FC. Anmäls LFN, kopia av beslut.
	b. Tecknande av hyresavtal efter KF-beslut.	FC	Avtal tecknas i förening med AC. Anmäls LFN, avtal.
	c. Teckna externa hyresavtal understigande 5 mkr inom den totala kontraktstiden.	AC	Anmäls LFN, avtal.
	d. Teckna hyresavtal avseende moduler med en kontraktstid understigande 5 år med självkostnadsprissättning och evakuering.	AC	Anmäls LFN, avtal.

	e. Uthyrning av lokaler och fastigheter som förvaltas av LFN.	FC	Anmäls LFN, avtal.
	f. Uthyrning och överlåtelse inom befintligt hyresavtal av kommunens fastigheter och lokaler som förvaltas av LFN.	FC	Anmäls LFN, avtal.
	g. Uppsägning av hyres- och arrendeavtal	AC	Anmäls ej LFN.
	h. Besluta om temporära hyresförändringar inom rådande avtal.	AC	Anmäls ej LFN.
	4.5 Anstånd och fordringar		
	a. Medverka till anstånd med hyresbetalning vid risk för konkurs etc.	KS Stadsledningskansliet	Kvartalsrapport. FC Hyresservice vid LFF ska medverka genom beredning av information om ärende. Anmäls LFN, kopia av rapport.
	b. Bevilja anstånd med hyra samt besluta om betalningsplan gällande lägenheter.	AC	Anmäls ej LFN.

5. Upphandling/inköp/avrop

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	5.1 Inom anvisade driftanslag		
	Upphandling/inköp/avrop av tjänster, material och varor inom ramen för anvisade driftanslag.	Budgetansvarig	Enligt budgetansvar och LOU. Förnyade konkurrensutsättningar och direktupphandlingar görs i Tendsign. Anmäls ej LFN.
	5.2 Underhållsplaner		
	Fastställa reparations- och underhållsplaner inom ramen för anvisade anslag.	FC	Anmälan ska ske senast i dec året före genomförande. Anmäls LFN, underhållsplan.
	5.3 Avrop från ramavtal		
	Avrop inom anvisade anslag.	Budgetansvarig	Budgetansvarig kan endast delegera avrop till anställd på LFF samt fastighetsskötare till ett maxbelopp om 10 000 kr. Anmäls ej LFN.
	5.4 Anbud		
	Anbudsöppning vid förväntade kostnader överstigande 60 basbelopp.	Ordf 1 vice ordf 2 vice ordf	Minst två närvarande. Handläggare upprättar protokoll. Anmäls LFN, protokoll.
	Anbudsöppning vid förväntade kostnader om 45-60 basbelopp.	FC	Anmäls LFN, protokoll.
	Anbudsöppning vid förväntade kostnader om 15-45 basbelopp.	AC	Minst två närvarande. Handläggare upprättar protokoll. Anmäls LFN, protokoll.
	Anbudsöppning vid förväntade kostnader om 0-15 basbelopp.	EC	Minst två närvarande. Handläggare upprättar protokoll. Anmäls LFN, protokoll.
	Antagande av anbud där kostnaden överstiger 60 basbelopp.	LFN/ Ordf 1 vice ordf 2 vice ordf	Anmäls LFN

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	Antagande av anbud där kostnaden ligger mellan 45-60 basbelopp.	FC	Handläggare upprättar protokoll. Vid oenighet hänskjuts ärendet till LFN. Anmäls LFN.
	Antagande av anbud där kostnaden ligger mellan 15-45 basbelopp.	AC	Handläggare upprättar protokoll. Vid oenighet hänskjuts ärendet till LFN. Anmäls LFN.
	Antagande av anbud där kostnaden ligger mellan 8-15 basbelopp.	EC	Handläggare upprättar protokoll. Anmäls LFN.
	Kostnader understigande 8 basbelopp.	Förv PL	Handläggare upprättar protokoll. Anmäls ej LFN.
	5.5 Beställningsskrivelse		
	Kostnader över 60 basbelopp	Ordf 1 vice ordf 2 vice ordf	Beställningsskrivelse. Anmäls ej LFN.
	Kostnader under 60 basbelopp.	FC	Beställningsskrivelse. Anmäls ej LFN.
	Kostnader under 45 basbelopp.	AC	Beställningsskrivelse. Anmäls ej LFN.
	Kostnader under 15 basbelopp.	EC	Beställningsskrivelse. Anmäls ej LFN.
	Kostnader under 8 basbelopp.	Förv/PL	Beställningsskrivelse. Anmäls ej LFN.

6. Personal

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	6.1 Personalärenden		
	Framställning av yttranden till personalmyndighet.	FC	Anmäls ej LFN.
	Beslut att inte återbesätta vakanta tjänster (vakansprövning).	FC	Anmäls ej LFN.
	Beslut att förbjuda bisyssla.	AC	Anmäls ej LFN.
AB	6.2 Anställningar mm		
	Utfärda kungörelse m.m. av ledig tjänst.		
	FC	KS	I samråd med ordf/kommundirektör. Anmäls ej LFN.
	AC	FC	I samråd med ordförande. Anmäls ej LFN.
	Övriga befattningar	EC Stab	I samråd med berörd ledningspersonal. Vid oenighet hänskjuts beslutet till FC. Anmäls ej LFN.
	Besluta om tillsvidareanställning av personal och vikariat:		
	Förvaltningschef	KS	Anmäls ej LFN.
	Avdelningschef	Ordf	Anmäls ej LFN.
	Enhetschef	FC	Anmäls ej LFN.
	Övriga befattningar	AC	I samråd med EC Stab. Anmäls till FSG. Beslut som rör anhörig ska fattas av EC, FC eller ordf. Anmäls ej LFN.
	Beslut om anställning av arbetstagare med bestämd arbetsuppgift (allmän visstidsanställning/projektanställning):		
	AC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	EC	FC	Anmäls FSG. Vid oenighet hänskjuts beslutet till ordf. Anmäls ej LFN.
	Övrig personal	EC	I samråd med EC Stab. Anmäls till FSG. Beslut som rör anhörig ska fattas av AC, FC eller ordf. Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	Anställning av timpersonal.	AC	Beakta LAS-regler. Anmäls till FSG. Beslut som rör anhörig ska fattas av FC eller Ordf. Anmäls ej LFN.
	Antagning av praktikanter.	AC	Beslut om antal platser i samråd med EC Stab. Anmäls ej LFN.
	6.3 Förhandlingsärenden		
	Allmänt Upplösande av anställningsavtal. Överenskommelse inom de ramar för allmänna bestämmelser om uppsägningstid.	FC	I samråd med förhandlingschef eller förhandlingssekreterare. Anmäls till KS.
	Allmänna anställningsvillkor Avvikelse från 8§ och 10§, arbetstidslagen om uttag av övertid/mertid, högst 200 timmar under ett kalenderår.	FC	Anmäls till KS, protokoll.
	Lönebestämmelser Löneplaceringsbeslut avseende ingångslöner i enlighet med särskilda direktiv från förhandlingsdelegationen.	EC Stab	Anmäls ej LFN.
	Omräkning av tidigare lönebeslut till aktuell sysselsättningsgrad.	EC Stab	Anmäls ej LFN.
	Bibehållen lön vid facklig utbildning.	EC Stab	Anmäls ej LFN.
LAS	6.4 Lagen om anställningsskydd		
§ 7:1	Uppsägning av arbetstagare p.g.a. arbetsbrist.	FC	Gäller ej AC, FC. Anmäls till FSG. Anmäls ej LFN.
§ 7:2	Bereda annat arbete.	Enl. ordinarie beslutsordning för anställning	I samråd med EC Stab. Vid oenighet hänskjuts ärendet till FC. Anmäls till FSG. Anmäls ej LFN.
§ 17:3	Personliga skäl.	FC	Upp till 12 månadslöner. Anmäls till FSG. Anmäls ej LFN.
§ 15	Besked om att tidsbegränsad anställning upphör.	Enl. ordinarie beslutsordning för anställning	I samråd med EC Stab. Anmäls ej LFN.
§ 18	Avsked.	FC	I samråd med EC Stab. Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
§25	Återanställning vid företrädesrätt.	Enl. ordinarie beslutsordning för anställning.	I samråd med EC Stab. Anmäls ej LFN.
130 1 30a	Underrättelse resp. varsel vid uppsägning p.g.a. arbetsbrist, personliga skäl eller avsked.	EC Stab	I samråd med respektive chef. Anmäls ej LFN.
§33	Besked till arbetstagare att avgå med ålder- resp. förtidspension.	EC Stab	Anmäls ej LFN.
AB			
15	Beslut om anställningens upphörande på egen begäran.	AC	Undersök uppsägningstidens längd i samråd med EC Stab. Anmäls ej LFN.
	Ordinarie uppsägningstid.	AC	Anmäls ej LFN.
	Förkortad uppsägningstid.	AC	Anmäls ej LFN.
13	Beslut om skriftlig varning.	AC	Utarbetas i samråd med EC Stab. Anmäls FSG. Anmäls ej LFN.
9	Beslut om avstängning från tjänst samt skriftlig varning.	FC	Anmäls FSG. Beslutsprotokoll och skrivelse. Anmäls ej LFN.
	Utfärda tjänstgöringsintyg.	EC Stab	Utfärdas av Löneservice. Anmäls ej LFN.
	Utfärda tjänstgöringsbetyg.	AC/EC	Anmäls ej LFN.
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	Tjänstepersoner.	EC	Anmäls ej LFN.
	Beslut om krav på sjukintyg från första dagen.	AC EC Stab	Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
AB	6.5 Ledighet		
27	Bevilja ledighet utan lön för:		
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	Övriga tjänstepersoner	EC	I samråd med EC Stab vid ledighet för att prova annat arbete. Anmäls ej LFN.
	Bevilja semester:		
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	Övriga tjänstepersoner.	EC	Anmäls ej LFN.
33, 11 st	Beslut om att avbryta semester och bevilja ersättning för ev. omkostnader för:		
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	AC	FC	Anmäls ej LFN.
	Övriga tjänstepersoner	AC	Anmäls ej LFN.
Kap 20	Beordra övertid, fyllnadstjänstgöring, jourtjänstgöring, beredskap, förskjuten arbetstid, bevilja kompensationsledighet för:		Vid varje halvårsskifte skall avstämning göras och beslut om ev. reglering av innestående flextid fattas. Bevakas av EC Stab. Anmäls ej LFN.
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	Övriga tjänstepersoner	EC	Anmäls ej LFN.
31	Bevilja ledighet med lön för enskild angelägenhet för:		
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	AC	FC	Anmäls ej LFN.
	Övriga tjänstepersoner	EC	Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
28, 29, 32 Enl. resp. lag	Bevilja ledighet för pliktjänstgöring, studier och föräldraledighet för:		
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	AC	FC	Anmäls ej LFN.
	Övriga tjänstepersoner	EC	Anmäls ej LFN.
LFF § 6	Bevilja ledighet för fackligt uppdrag	AC	EC Stab prövar om ledighet gäller "rätt" facklig verksamhet, om den är erforderlig och skälig i förhållande till uppdraget. EC tillstyrker/avstyrker utifrån: "ej medföra hinder för arbetet". Anmäls ej LFN.
LFF § 6	Bevilja ledighet för facklig utbildning.	AC	EC tillstyrker eller avstyrker utifrån: "ej medföra hinder för arbetet". Anmäls ej LFN.
LFF § 7	Beslut om bibehållna anställningsförmåner vid facklig tjänstgöring.	AC	Anmäls ej LFN.
Personal-politiska riktlinjer	6.6 Utbildning, kurser, konferenser, studieresor för:		Alla beslut och program förvaras av resp. chef. Se LFN: s "Principer för studieresor". 1996-12-17, § 219.
	Förtroendevalda	Ordf 1 vice ordf 2 vice ordf	Ordförande beslutar för LFN, 1 vice ordförande beslutar vid ordförandes frånvaro, 2 vice ordförande beslutar vid 1 vice ordförandes frånvaro. 1 vice ordförande beslutar om ordförande, 2 vice ordförande beslutar om ordförande vid 1 vice ordförandes frånvaro. Anmäls ej LFN.
	Tjänstepersoner	EC	Anmäls ej LFN.
	Besluta om studiebidrag	FC	Efter utlåtande av AC. Anmäls ej LFN.
	6.7 Tjänsteresor		
	Beslut om tjänsteresor utom kommunen som kräver traktamente och/eller reseersättning för:		Ersättning över normal nivå beslutas av FC, Ordf. Kopia av beslut till EC Stab. Anmäls ej LFN.
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	Övriga tjänstepersoner	EC	Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	Beslut om generellt tillstånd att använda egen bil i tjänsten för:		
	FC	Ordf	Anmäls ej LFN.
	Övriga tjänstepersoner	EC	Anmäls ej LFN.
	Beslut om tillfälliga tillstånd för att använda egen bil i tjänsten.	EC	Anmäls ej LFN.
	6.8 Betalkort		
	Beslut om tillgång till betalkort och ev. kreditbegränsning	KS	Se riktlinjer för kommunens penning-hantering; Författningssamling 076:1, 1:2. Anmäls ej LFN.
	Ansökan om betalkort	FC	Anmäls ej LFN.
	6.9 Gåvor och uppvaktningar		
	Beslut om gratifikationer och säsongsgåvor till personal.	FC	Anmäls ej LFN.
	6.10 Övriga personalärenden		
	Fastställa arbetsschema.	EC	Anmäls ej LFN.
	6.11 MBL		
§19	Medbestämmandelagen, info.	AC	Förhandlas enligt beslutsprocess i BS. Samverkansavtal. Anmäls FSG. Anmäls ej LFN.
	FSG		Se överenskommelse 190519. Anmäls ej LFN.
	APT		Se Borås Stads samverkansavtal. Anmäls ej LFN.
§10-17, 38	Förhandling	AC	Resp. arbetsledare ansvarar för kallelse. Anmäls FSG. Anmäls ej LFN.
§140	Central förhandling	FC	Anmäls FSG. Anmäls ej LFN.
	6.12 Diskrimineringslagen		
	Fastställa jämställdhetsplan	FC	Utarbetas av EC Stab i samverkan. Anmäls ej LFN.
	6.13 Övrigt		
	Beslut om inköp av profilkläder/artiklar	FC	Enligt LFN: s regler. Samordning ska ske med hela förvaltningen. Anmäls ej LFN.

7. Arbetsmiljö

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	<p>7.1 Anvisningar – fördelning av arbetsmiljöansvar</p> <p>Följande arbetsdelegationer sker med hänvisning till AFS 2001:1 "Systematiskt arbetsmiljöarbete".</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen är högsta beslutande organ i kommunens arbetsmiljöfrågor. • Arbetsgivaransvaret vilar primärt på Lokalförsörjningsnämnden. • Fortlöpande tillsyn över att arbetsmiljöarbetet är tillfredsställande måste läggas ut på ett sådant sätt att ansvaret blir en naturlig och integrerad del av övrigt driftsansvar. • Ansvarsreglerna gäller ledamöter i Lokalförsörjningsnämnden mot bakgrund av att de ansvarar för den övergripande organisationen och för att det finns ansvariga befattningshavare med tillräckliga befogenheter. För arbetsmiljöfrågor som returneras till Lokalförsörjningsnämnden bär ledamöterna i nämnden ett ansvar. • Förvaltningschef, avdelningschef, enhetschef, byggprojektledare och förvaltare har att skaffa sig kunskap om arbetsmiljölagen, lagen om allmän försäkring, befintlig skyddsorganisation samt andra författningar, regler och avtal som rör området. 		
	<p>7.2 Mål och policy</p>		
	Borås Stads policy för arbetsmiljö följs.	FC	Se personalpolitiskt program. Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	7.3 Planering, ledning och kontroll		
	Organisera arbetsmiljöarbetet vad avser planering, ledning och kontroll.	FC	Se Borås Stads SAM-rutiner. Anmäls ej LFN.
	Se till att internkontrollsystem revideras årligen.	FC	Anmäls LFN
	7.4 Ansvarsfördelning		
	Se till att gällande delegationsbestämmelser klart visar vem i organisationen som ansvarar för varje typ av fråga.	FC	Anmäls LFN, delegationsbestämmelser
	7.5 Arbetarskydd/arbetsmiljö		
	Beslut om och genomföra åtgärder för att förebygga skada och ohälsa på arbetsplatsen.	EC	Se Borås Stads SAM-rutiner. Vid uppenbar fara ska åtgärd genomföras omgående. Anmäls ej LFN.
	7.6 Byggnads- och anläggningarbete mm		
AFS 1999:3	Ansvar för att förhandsanmälan görs i enlighet med AFS (Arbetsmiljöverkets författningssamling) 1999:3 § 7 med tillhörande senaste ändringsföreskrift.	Förv PL	Anmäls ej LFN.
AFS 1999:3	Ansvar för att arbetsmiljöplan upprättas i enlighet med AFS 1999:3 § 8 med tillhörande senaste ändringsföreskrift i de fall utförande sker med upphandlad entreprenör.	Förv PL	Anmäls ej LFN.
AFS 1999:3	Ansvar för att samordningsansvarig utses enligt 3 kap. 7§ AML (Arbetsmiljölagen), i de fall utförande sker med upphandlad entreprenör. § 11 i AFS 1999:3.	Förv PL	Anmäls ej LFN.
	Rapportera arbetsskada till försäkringskassan.	EC Stab	Anmälan enligt gällande rutiner. Anmäls ej LFN.
	7.8 Rehabilitering/arbetsanpassning		
	Se till att den anställdes rehabiliteringsbehov klarläggs och att erforderliga åtgärder vidtas enligt lagkrav.	EC	Se Borås Stads rutin för rehabilitering. Anmäls ej LFN.
	Reagera mot drogmisbruk.	Alla	Anmäls ej LFN.
	Agera i enlighet med Borås Stads riktlinjer för arbete och alkohol.	EC	I samråd med EC Stab. Anmäls ej LFN.
		FC	Se personalpolitiska riktlinjer. Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	Se till att det inom förvaltningen finns en organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet.		
	7.9 Skydds rond		
	Genomföra skydds rond samt föra protokoll med berörd arbetstagarorganisation minst två gånger per år.	EC Stab	I samverkan med skyddsombud. Anmäls FSG. Protokoll. Anmäls ej LFN.
	7.10 Riskanalys och kartläggning av arbetsmiljön		
	Utifrån skydds rondsprotokoll och kartläggning av arbetsmiljön tillsammans med skyddsombud och ev arbetsgrupp.	EC Stab	Anmäls FSG. Protokoll. Anmäls ej LFN.
	Se till att riskanalys och kartläggning av arbetsmiljön finns och uppdateras.	FC	Enligt SAM-rutiner. Anmäls ej LFN.
	7.11 Handlingsplaner och uppföljning		
	Med riskanalys och kartläggning som grund upprätt handlingsplan för arbetsmiljöarbetet och genomföra beslutade åtgärder.	EC Stab	Anmäls FSG. Anmäls ej LFN.
	Se till att handlingsplaner för arbetsmiljöarbetet upprättas och att insatserna följs upp.	FC	Anmäls ej LFN.
	7.12 Åtgärda brister		
	Fortlöpande vidta åtgärder mot brister i arbetsmiljön. Då vederbörande saknar befogenhet ska frågan hänskjutas till överordnad chef.	EC	Anmäls ej LFN.
	7.13 Resurser		
	Begära/anslå medel för arbetsmiljöförbättringar samt arbetsanpassnings- och rehabiliterings-åtgärder.	EC	Anmäls ej LFN.
	7.14 Information, instruktioner och efterlevnad		
	Se till att erforderliga hjälpmedel och personlig utrustning finns och att vedertagna arbetsmetoder används.	EC	Anmäls ej LFN.

Lagrum	Ärende	Delegat	Anvisningar
	Se till att bestämmelserna i arbetsmiljölagen, arbetsmiljöförordningen, lagen om allmän försäkring samt andra bestämmelser i avtal mm efterföljs.	EC	Anmäls ej LFN.
	Se till att det på varje arbetsställe finns tillgång till:		
	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsmiljölagen/arbetsmiljö-förordningen • De författningar som direkt berör verksamheten • Lista och skyddsblad över kemiska produkter på arbetsstället. • Erforderliga hjälpmedel och personlig skyddsutrustning. 	EC	Anmäls ej LFN.
	Se till att arbetarskyddsstyrelsens författningar, normer, standard för utrustning och arbetsmetoder följs och att information om reglerna finns.	EC	Anmäls ej LFN.
	Se till att eventuella ingripanden, förbud, eller förelägganden från arbetsmiljöinspektionen efterlevs.	EC	Anmäls ej LFN.
	7.15 Kemiska produkter		
	Inköp av produkt som inte ingår i central upphandling.	AC	Uppgift om vilka kemiska produkter som används ska lämnas till miljöingenjör för uppdatering och samordning. Anmäls ej LFN.
	7.16 Internkontroll av elanläggningar och elektriska material		
Ellagen Elsäkerhet- FS	Periodisk kontroll och underhåll.	Förv	Resp. fastighet debiteras kostnaden. Anmäls ej LFN.

Thobias Mattsson
Handläggare
033 357672

Datum
2023-05-16

Instans
Lokalförsljningsnämnden
Dnr LFN 2023-00014 2.6.1.2

Villkorsändring Simonsland Marketplace

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden beslutar att godkänna avtalsförslaget. Avtalet skickas vidare till Kommunstyrelsen för beslut. Beslutet ersätter tidigare beslut från Lokalförsljningsnämnden 2023-01-24.

Ärendet i sin helhet

Bakgrund:

2021-12-15 blev Borås Stad som hyresgäst uppsagda för nya villkor av fastighetsägaren enligt hyresavtal, som gäller Yrkeshögskolan, Proteko, Marketplace, Inkubatorn samt Drivhuset i fastigheten Borås Simonsland 16. Fastighetsägare är Kanico AB

Förslag till villkorsändring av fastighetsägaren bestod av en hyreshöjning av hyran, index uppräknig till 100 %, värmertillegg på minst 45 kr/kvm och en ny avtalslängd på 15 år. Se avtalsförslaget för de förhandlade nya villkoren.

Borås Stads del av Textile Fashion Center:

Textile Fashion Centers vision är att vara Europas ledande center för hållbar utveckling och innovation inom textil och mode. Här skapar vi framtiden med stark inspiration av historien. Borås har under flera hundra år varit Sveriges ledande stad och region inom textil med entreprenörskap och nytänkande som fundament.

Grunden för centret är Borås Stads och Högskolan i Borås verksamheter inom textil och mode. Genom dem sammanförs affärs- och innovationsutveckling, forskning, utbildning, kultur och upplevelser i en kreativ och inspirerande miljö med många hängivna och kompetenta människor. Här finns också kontorshotell med mindre företag inom textil och andra branscher som bidrar till energi, entreprenörsanda och framtidsinriktning. I Textile Fashion Center förstärks potentialen för kompetensdelning och samspel. Samlokaliseringen ger ökade möjligheter för alla parter.

Lokalförsljningsnämndens beslut gäller yta på 4 926 kvm som nyttjas och fördelas mellan Marketplace, Inkubatorn samt Drivhuset.

Beslutet ersätter tidigare beslut från Lokalförsljningsnämnden 2023-01-24.

Beslutsunderlag

1. Nytt avtalsförslag

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen, KS.diarium@boras.se

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Summering av nytt hyresavtal

Lokalförsörjningsnämnden	Nuvarande hyresavtal	Nytt hyresavtal
Fastighet	Simonsland 16	Simonsland 16
Adress	Skaraborgsvägen 3	Skaraborgsvägen 3
Hyresvärd	Simonsland Fabriken 16	Simonsland Fabriken 16 (Ägs av kanico AB)
Yta	4 926 kvm	4 926 kvm
Hyra för 2023	ca 5 920 000 kr/år	7 142 700 kr/år
Index	60%	100%
Avtalstid	Upphör 2023-10-31	2023-11-01 5 år, 5 års förlängning
Moms	Exkl.	Exkl.
Drifttillägg	0 kr/kvm	221 670 kr/år